
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

Schinus Nagy István
Pest megyei Főjegyző úrnak önkéntes
barátságát jelölve

Levele

Lettén, 1846, január 7. d. d. d.

11586 ff. 63

KÖLTEMÉNYEK.

K
CSÁSZÁR FERENCZ

KÖLTEMÉNYEI.

BŐVÍTETT KIADÁS.

..... Celesti accenti
Ricorderó, se amica Dea m'ispira.

MANZONI.

BUDÁN,

A MAGYAR KIRÁLYI EGYETEM BETŰIVEL.

1 8 4 6.

GUZMICS IZIDOR,

SZENT-BENEDEKRENDI SZERZETES

ÉS

BAKONYBÉLI APÁT

ÁRNYÉKÁNAK.

A J Á N L A T.

Neked, dicsőült árnya Guzmicsunknak!
E versfüzérkét Neked szentelem:
Siréj ne rejtse hű fiát honunknak,
Hol áldozatra hí szent érzelem.

Első valál te, oh Guzmics! ki bennem
Szelíd kezekkel a szűt ápolád;
Első tanítál: mint kelljen szeretnem
Rokon kebelt, mint nemzetet, hazát?

Te fékezéd a lángkebel reményit,
Midőn csapongva égbe fölrepült;
Midőn szerelme titkos érzeményit
Sejdítve a szív, kéjtől üdvezült.

Te bátorítál, lantot hogy ragadjak,
Midőn szívemnek édes vágya kél:
Dalt zengedezni a bús honfiaknak,
Könyezve a hon gyászemlékinél.

Dalokba fűzni gyöngé szűz szerelmét,
Megcsalt reményit, búját, bánatát;
Kitárni ennen szívem gerjedelmét,
Dalolni élet alkony s hajnalát.

A hárfa zengett: hont, reményt, szerelmet;
Bús dal szakadt a költő ajkiról.
Oh élne a dal, s éltetné nevemet,
A mig Terólad e hon áldva szól!

DALOK.

ODÁK. — ALAGYÁK. — ROMÁNCZOK.

S A T.

ÚJ ÉV NAPJÁN.

1845.

Hatalmas vagy te, Istenünk!
Az ég s föld sarkait,
Mikép szél-üzte porszemet,
Tartják fen ujjaid.

Megdördül villámok között
Haragra gyúlt szavad,
S befutva a menny íveit,
Megreng kelet, nyugat.

Intesz, fölkel az oczeán
Orkánok szárnyain,
S a végnap rémülése száll
Zúgó hullámain.

S midőn elégled a vihart,
Az ég s föld kínait,
Kitárod, mint szelíd atya,
Áldásra karjaid.

Szirtágyaikba nyugszanak
A tenger habjai,
Inogni szűnnek a magas
Hegyeknek ormai.

És meghozod lángfényivel
Az éltető napot,
A csöndes éjt, s az égre szórsz
Ezernyi csillagot.

Hatalmas vagy te, Jehova!
S kegyed határtalan,
Kezedben ember s nemzetek
Élet s halála van.

Adj a Magyaroknak, Istenünk!
Erődus életet,
Hogy kezdjen, sok borús után,
Derültebb éveket!

PÁLYAKÉP.

Élet! mi vagy te? — Terhes vándorpálya,
Mellyet szelíden a jó ég kitára,

Hogy járjanak rajt gyöngé emberek!
Bájos virány közt tévedezsz sokaknak,
Kikben remény s hit szent erényi laknak...
Rajtad virágot én már nem lelek!

Reád kilépve szűm hő érzetével,
Oh mint örültem, látva, hő kegyével
Mint boldogít a SORS sok ifju szűt!
Társul vevém e nyájas égi hölgyet,
S ő vitt magával, mint kedvest, kegyeltet,
Biborfolyamban usztunk mindenütt.

Láttam, miként ült büszke sátorában
A hős, cserággal tisztos ősz hajában,
Miként imádta őt a pórserég;
Mint tört világot lelkes szózatával
A vak csoportba, s búsuit a hazával
A honfi, — mert a nemzet szendereg!

Szelíd olajgalyt tűzve homlokára,
Mint zenge dalt a költő, és dalára
Mint szállta meg szent láng a kebleket;
Mint alkotának emléket nevének,
Minőt Athenben Pallasznak tévének,
Halhatlanító márványt, érczeket!

Mint csügge éddel lánya szende arczán
Az ifju, és mint győze szíve harcán,
Hol láng s szemérem összeütközött;
Mint érezé a szűz keblét dagadni,
Örök szerelme bimbaját fakadni
Titkos szemérem s égi kéj között!

S midőn a lángcsók ajkukról lecsattant,
 Szeráfi hangra pendült a varázslant,
 Mellyet szívökbe hangozott az ég
 Midőn mosolygni láttam a mezőket,
 Enyelgni rajtok a jövő s menőket,
 Szép volt az élet, s én — boldog valék!

Boldog? ... Gunyolva kérdé, és magamra
 Hagyván vezérem, megfordult, s utamra
 Varázsszal arcza többé nem hatott:
 Szűk és kietlen lőn az életpálya,
 Körülfogott az éj sötét homálya,
 Nem láthatám az éltető napot!

Igy elhagyatva, búsan tévedeztem,
 Irányt, világot hasztalan kerestem,
 Elcsüggedének lelkem szárnyai;
 Szörnyű alakban rémek tánczolásnak
 Köröttem: összerombolt tartományak,
 És porba sújtott népek vázai!...

A hős babéra vérfoltok valának;
A szónok önzött; a költő dalának
Fásult szívekre szálltak hangjai....
És ment honából, s hangokat cseréle,
Mert megvetés lön ihletése bére,
És megszakadtak szíve húrjai!

Polgárerény ha volt a hon fiában,
Rettegte azt a zsarnok trónusában,
S gyűlölve néze rá a pórcsoport;
Ki a nyomorban embertárst segíté,
Csak hírre vágyott, vagy ha szíve tette,
Kaczagta őt a nép — mint jó botort!

Barát barátnak lelkét megtagadta,
Örök szerelmét a szűz másnak adta,
Az ifju másnak lepkecsókjait;
Játszott könnyelműn a nő esküjével,
A férj feledte magzatát, nejével,
Feledte a hon édes gondjait!

Ah mennyi átok ül a földi pályán!...

Érzém az átkot, s szenvedésim árán

Nem válthatám meg lángszerelmemet! —

A sok csalódás átok lőn szívemnek,

Megingatá szent oszlopát hitemnek,

Meg, ... és elorzá végreményemet!

A HAJNALCSILLAGHOZ.

Borús az égi bolt,
Csak arczod tündököl,
S a föllegek könyét
Ajkad csókolja föl.

Mondd meg nekem, kelet
Gyönyörű csillaga,
Hazámra feltün-e
Dicsőbb kor hajnala?

2 *

S a hosszú bú könyét
Szép nyári nap heve,
Lakói arcziról
Felcsókolandja-e?

Vagy éj borong-e még
Soká a nemzeten,
S nyomorgva teng a nép
Az áldott téreken?

TANÁCS.

Bort és szerelmet hogyha kívánsz hiven
És tüzzel, Endrém! dallani, somlai
Csillogjon agg kancsódban, és a
Vén Badacsonnak arany szűröttje.

Mellette ékes szűz koszorúzza fel
Myrtusfüzérrel lantodat, ajkaid
Lángcsókok érijék. — Oh ne higgy, ne!
A görög és Tiberis fenyérin

Költött meséknek. — Nem csupa viz szökelt
Szárnyas Pegáznak körme után; Tibur
Dallója forrón nem karolta,
Hidd, Helikon mese-élt leányit.

A barna Dorisz hölgyei adtanak
Pindár dalának lángfolyamot, s Chiosz
Nektára öntött hőt dalába
A buja téjoszi énekesnek.

E S E N G É S.

Bút, bút lehel dalom,
Szememben könny ragyog,
Leánykám, kedvesem!
Én olly beteg vagyok.

Beteg vagyok, beteg,
Gyógyíthatatlanul!
Fájdalmaim között
Éltem virága hull.

Fölöttem sír anyám,
Keserve égető;
Szán orvosom, de írt
Bajomra nem tud ő.

Lennél te orvosom,
Leányka, egy szavad
Meggzűntetné bajom,
Szerelmi kínomat!

HYGIEÁHOZ.

Illatos jazmint, fiatal jaczintot,
A liget s rétek feselő virágít,
A havas gyöngéd füveit, s keletnek
Drága növényit

Áldozom néked, kegyes istenasszony!
Új erőt, éltet te adál fiamnak,
Általad lát ő napot, általad száll
Égi mosoly, ha

Látja jó anyját, ajakára ismét,
Arcza rózsáit te hozád meg újra,
S kis kezét vígan s szeretettel ölti
Atyja nyakába.

Oh maradj nálam, neked a kies völgy
Hűs ölén oltárt emelek, Hygiea!
S áldozom csermely vizein fürösztött
Zsenge füvekkel.

HAZÁMHOZ.

*Piangó a Patria.**Monti.*

Hazám, hazám! te hősök szép hazája,
Hová enyésztek dicssugáraid?
S mit homlokodra bátrak feltüzének,
Hová fonyadtak ős babéraid?

Oh szép valál te! mint kelő koránylat,
Ha kéjmosolygva bíborúl az ég;
Szép, mint derült ég, mellynek kék palástján
Csillagvilágok milliója ég.

Ország valál te! Messze tengerekben
 Fürödtek éjszak- s délhatáraid;
 Tisztelve törvényt, mellyet önmagoknak
 Szabtak, szabad nép voltak fiaid.

S nagy és hatalmas voltál! Reszketének
 Dörgő szavadra gögös ellenid,
 Karod csatára egy Isten vezette,
 Ős bűnökért ki népeket fenyít.

És most mivé löl? Gyáva, gyöngé hölgygyé,
 Bús arczaidtól messze kéj s öröm;
 Sötét lepel foly hamvas fürteidre,
 Borús szemedben égve forr a köny.

Feldúlva kebled, mély sebek borítják,
 Vért hintenek rá pártos magzatid;
 S e vér, te véred! gyilkos, rút aczéluk
 Irigyli élted kurta napjait.

Szegény, tehetlen hölgy! alélt kezedből
 Az ég kivette sujtó ostorát,
 S hogy megvezékelj, díjul rád bocsátá
 A népemészto pártviszály hadát.

Parancsszavad nincs, már azt elfeledted,
Feledve ősök férfihangjait:
Zokogni tudsz csak, és hiú panaszra
Nyitod könyektől ázott ajkaid!

Gyarmat levél! A Kárpát- s kék Dunával
Szegevék határid, néped elfajúlt;
A hős elődök renyhe nemzedéke
Igát viselni gyáván megtanúlt.

Sír áll előtted: gyávák néma sírja,
Mint rém vigyorg rád abból a halál;
Ki élted ójja, elhagyott az Isten,
— Bünnapjaidban kedvet nem talál!

FÖLTÉTEL.

Nem én, szerelmemet
Dalolni nem fogom:
Ah mert szerelmemen
Örülni nincs okom!

Elhunyt örömtüzem,
Keblem gyász lávarom,
Szűm olly bús, olly rideg,
Mint puszta sírhalom!

Ha dalra kelne még
A reszkető ajak,
Kéj és öröm helyett
Kínt énekelne csak;

S kinom nem értené
A hitszegő leány,
Avagy mosolygna még
Szivem hattyúdalán.

Ne hallja énekem,
Ne lássa bánatom;
S ne tudja, érte bús
Könyem mint hullatom!

KRAY-WENKHEIM MÁRIA

BÁRÓNÓHEZ.

Ragyog szemedben déli nap sugára,
Ajkad mosolygni angyaltól tanúlt;
Sötét hajadnak szendén száll homálya
Márvány-nyakadra, mint midőn havára
Magas hegyeknek éjsötét borúlt.

Nyilt homlokodra alkató kezével
Nyomá az ég fel önnön bélyegét,
A szűz szemérmet; lángzó érzetével
Lehelt szivedbe Isten, s ihletével
Tölté el, oh hölgy! kebled rejtekét.

S dicső apáknak lől nemes leánya,
Csüggő honodnak szép, szabad nevén;
Boldog jövője — kebled hő imája,
Dicsőülése — lelked szent iránya,
Szerelme mélyen vésve szűd erén.

Sajgó kebelled véssz részt bánatában,
Könyezsz, ha nyögni látsz polgárerényt;
Tud üdvözülni szűd kéj mámorában,
Ha győz az ész az éjjel vítt tusában,
S porig tipor le a hős gyáva kénynt.

Oh méltó tárgya a költő dalának!

Az ég, midőn megszánta e hazát,
Ösztönt adandó sok korcsúlt anyának,
Téged teremte, s monda angyalának:
Vidd földre jobbom mesteralkatát!

MOHÁCS.

Szép a hazáért harczra kiszállani,
Midőn reá vészt készül az ellenek
 Ádáz csoportja hozni, szép a
 Harcz mezején diadalt aratni!

Szép a borostyán, melyet az öldöző
Láncsák között a hős nyere: küzdve a
 Hon és szabadság és királyért,
 Ott, hol ezer kelevéz nyitott sírt.

Igy alkotott hont Álmos erős fia;
 Így őrizé meg nagy Hunyad a hazát,
 És így vivott ki istenek közt
 Trónt s koszorút fia ősz Hunyadnak:

Mátyás, — dicső, de büszke magyar király —
 A vad cseheknek harczra tanúlt sorát,
 A gögös osztrák vas vitézit,
 S a törökök hadait leverve.

Akkor Nikápoly, Várna, Rigómező,
 Hol árulással győze csak a kelet,
 Meg volt boszúlva; s nyelve mérgét,
 Visszavonult Mohamed, s dühében

Újabb csatákat forrala: majd a sors
 Ha úgy akarná, ős Budavár övé.
 Ez égeté őt, és Szabács, nem
 Tudva Temest s Jaiczát feledni.

A kor haladt, és a magyar elfeledt
 Harczolni. Elhunyt ősei szelleme,
 És nem dagaszták harczy vágyak
 A puhuló ivadék szülöttit;

**Nem a szabadság szent neve! Feltűnék
Mohács siralmas nappala: elbukott
Lajossal a hon, s ő nyakokba
A diadal vasigát akasztott!**

EMMÁHÓZ.

Megint eltávozol,
Oh éltém angyala!
Letűn szép csillagom,
Melly még vigasztala.

Elhagysz, s bucsúra nem
Nyílnak meg ajkaim,
Nem, mert bucsúszavam
Elfojtják kínaim.

Nem jő szemembe könny,
Nem, ah! mert szenvedek:
Ha zúg a szélvihar,
Nem sírnak az egek...

Csak egy sohaj követ,
Mély és nehéz sohaj,
Szerelmem száll vele,
Örök fájdalommal!

A NEFELEJTS.

Románéz.

A csermely árnyazott
Partin virúl
Egy kis virágbokor
Magánosúl:
A hab megöntözi
Kristályival,
A fűz megója hűs
Homályival.

Az ifju jő, mereng
Színbájiban,
A kék virágnak olly
Varázsa van!
Kelyhén köny tündököl
Reg gyöngyeül,
S a rezgő gyöngy ölen
Szívisten ül.

S hő vágya hangjain
Szól a fiú:
,Lenned magadban itt
Olly szomorú;
Keblemre tűzlek én,
Te kis virág,
Jer, elmos itt a hab,
Elnyom az ág.'

A kis virág mosolyg,
Ingadozik,
Lehajtja kék szemét
A habokig.

„A galy megörze, mond,
Hab öntözött,
Jó lennem itt a hab
S galyak között.“

Az ifju ujra esd:
„Elnyom az ág,
Keblemre tűzlek én,
Te bájvirág.
Jer! szívem ad nedűt
Habok helyett,
Szerelmem őr leszen
Bájid felett.“

Szól, és szerelmesen
Hozzá hajol,
Hogy hő szívére majd
Üdvet karol;
De mint árny, eltűnik
A kis virág,
Habokba huzza őt
A parti ág!

A hab lecsókolá
Azurszemét,
És megnyitá sirúl
Hús kebelét.
A galy hitetlenül
Elhagyta őt,
S habok között talált
Bús temetőt!

ALVÓ FIAM FELETT.

Alszol fiam, kis angyalom,
Szelíded-csöndesen,
Viraszt feletted jó anyád
Gyöngéd-figyelmesen;
Alszol, s mosoly leng ajkadon,
Szép! mint derült ég hajnalon.

Mosolygsz, az álom szárnyain
Lelked föl égbe szállt,
S mit még nem ért a földön, ott
Szent, tiszta kéjt talált:
Ott vannak angyaltársaid,
Velők játszatnak álmaid.

Játszál, o játszál, kis fiam!
Játékid égiek;
De majd ha új nap kél reánk,
Társid kövessenek:
Jöjj vissza hozzánk, s kék szemed
Anyádnak nyisson mennyeket!

VISEGRÁDON.

Éjsötéten, ős Visegrád,
Nézesz a Dunára,
Nem maradt rád szebb napoknak
Egy örömsugára!
Romba dőlt királyi várad,
Pusztá vagy, mikép bubánat
Elhagyott hazája!

Áll a szirtalap korunkig
Óriás-erőben,
S ingatatlanul, mosolygó,
És borús időben:
Ő daczolt vihar-, veszélylyel,
Míg te dicstelen tűnél el
Némaság ölében.

Áll az erdő lombozatja
 Gazdag szőnyegével,
 Hü lakója, a madárka,
 Megköszönt zenével;
 Oh, de a lomb kedves árnya
 Sírlepel rád, s a madárka
 Gyászol énekével!

Szőke árja a Dunának
 Folydogál alattad,
 Könyhabot visz tengerekbe,
 Ősi rom, „miattad!
 Vérkönyüt viszen, te mellyel
 A vezéklő nemzedékkal
 E hazát sirattad.

És körötted él magyar még
 Néma bánatában;
 Tetterő nincs a nagy ősök
 Elpuhult fiában!
 Él, s fogadja istenére:
 Hogyha lát — köny űl szemére
 Százados bujában!

PHILOSOPHIA.

Neszmély derítő nedvei szálljanak
A gyöngé mellű Sára lopóival.
Kancsódba, Endrém, s tarka jérczék
Hulljanak élesített vasától.

A hűs ligetnek illatos árnyain
Számos királyt élt hársam alatt, előbb,
Mint újra teljék a fogyó hold,
Összeütendjük örömmel a bú

Hunytára kelyhünk. — Szedje csatázva bár
 A gyász-hadaknak gyermeke vérpiros
 Babérit, és a fényre vágyó
 Lesse hatalmas urának égő

Szomjjal szeszélyit, tar tövisek között,
 S kémlő szemekkel: minket az éjjeli
 Tanyára megtérő madárcák
 Vig csevegése mulasson, és a

Szögfürtü Róza bájdala. — Fris füzért
 Tűzzünk borunknak gyöngyire, s gondjaink
 Terhét Lethéhez küldjük által
 Áldozatul Ktesiphon dühének.

Éljük, de bölcsen éljük az életet!
 Oh mert mulandók kedvei, kéjei:
 Csak az miénk, mit a jelen nyujt,
 Sírfedelünk lehet a jövő percz.

Egyszer nyílik csak, Endre, tavasz nekünk;
 S ha bús telünk majd ránk fuvalá havát:
 Megszűn szerelmünk, elhagyandnak
 A Kegyesek, s koszorunk lehervad!

JÓSLAT.

A Lengyel Nemzethez.

Meddig fogod még békód hordani,
 És tűrni meddig gyávák szitkait?
 Hazád siréjbe készül omlani,
 S te elfeledted ősid harczait?...

Lánggal szeretted a hont untalan,
 S most díjul érte a sors karja ver:
 Szétűzve bolygasz árván, hontalan,
 „A nagy világon nincs számodra hely!”

Miként királyi tölgyről a levél,
 Midőn vad éjszak mérge szétfuval:
 Ugy hulladoznak, kikben még hível,
 S velők reményid egyegy percze hal!

Igen, te néma vagy, mint szenvedés,
 Miként a sorsnak nyujtott áldozat;
 Elfojtja szód a kínos csüggedés...
 De élsz, s birod még lankadt jobbodat!

És messze van még végenyészeted:
 Bátrabbaidnak phönix-hamviból
 Harczos leventék kelnek, s életed
 Új hajnalának vérderűje szól.

Él még, oh él, a népek Istene!
 Ő tudja, mennyit és mit szenvedél;
 S eljő, kit megváltódul fölkené,
 Az üdvezítő, szent jog fényinél.

S te kelni fogsz, és felkiáltani:
 „Isten! zuzd össze népünk lánczait,
 A zsarnok önkényt porrá rontani,
 Oh edzd erőre hősink karjait!”

Szavadra fölkel a nemzet hada,
Melly kínaidban híven osztozott;
Egy hőst ad minden csep vér, mellyet a
Bús Visztulának árja elmosott.

S csatára száll a bátor hadfiak
Sok ezre, készen víni népjogért,
Mit elrabolt az önkény, s ontanak
Hős vért az édes ősi birtokért.

S vérök nyomában a tölgy felvirúl,
Melly Osztrolenka sírján fonnyadoz;
A szent szabadság napja lánggra gyúl,
S új fényt hazádra dicssugára hoz!

AZ ÉBREDŐ MAGYAR.

Bűnhödt eléggé apjai vétkiért,
Sírt vérkönyüt bús lánczain a Magyar:
Várnát, Mohácsot, s vétkes álmát
Megboszulá kinos ébredése.

A harcz mezőin nyert diadalmi csert,
Mellynek galyából hős koszorút füzött
Árpád magának s nemzetének,
Látta kiaszni erős gyökéből.

Nem rettegé a felriadott világ
 A tompa fegyvert s szegre tűzött aczért,
 És gúnykaczajjal nézte a nagy
 Gallia hőse előtt futókat.

S midőn haladt az ész magas útain
 Föl istenekhez a nyugat embere,
 A vad homálynak rabbilincsét
 Vérpatak árja között lerázva:

Feledte, hogy van a Duna partjain,
 S ott, hol Tiszának habja lezúg, magyar;
 Hajdan dicső s nagy, míg szabad volt.
 S míg idegét vad erő feszíté.

Látá: s pirúlt mély álma felett; sovár
 Szívvel tekintett szerte az ébredő,
 S éles kinok közt érezé a
 Gyáva kezekre szorúlt bilincset.

És meghatá az isteni szikrafény
 Az ébredő nép ős kebelét, s erő
 Folyá keresztül lángözönként
 Izmaít a remegő tagoknak.

S él, újra él! kezd hatni, teremteni
Szabad karokkal: fellobogott az ész
Fáklyája, s művét szent sugárral
Fonja körül örökös napokra.

TEMETŐBEN.

Szent béke leng itt, kedves síri béke,
S örök, miként az Úr nagy szózata;
Kihalt az élet, s a világ emléke,
Mint lantidegnek végső hangzata.

Halotti csönd ez: a gyászfűzek ágán
Nincs egy madárka zengni éneket;
A küpreszeknek rezgő hóvirágán
A gyászzenyészet rajzol képeket.

Ez a kinokkal küzdött szív hazája,
Itt lel nyugalmat hő csaták után;
Itt bére, mellyet olly epedve vára,
Győzelmet itt ül búján, bánatán.

Itt teljesül a szív édes reménye:
Azé lehetni, kit forrón szeret,
S kit életében a sors büszke kénye,
Máshoz lekötni, oltárhoz vezet.

Ah, küzdök én is szörnyű kínaimmal,
Hadd teljesülni hő reményemet:
Megérdemeltem e hont harczaimmal,
Halál! fogadd fel megtört szívemet.

EGYKOR ÉS MOST.

Ugy szerettem egykor
A leányt szivemből,
Ha derült volt arcza,
S láng lövelt szeméből,
 És ha ajka bíborán
 Kéjt mosolyga szép korány;

De mióta megcsalt
A szem édes lángja,
S kint hozott szivemre
Piros ajk fulánkja:
 Halovány arcz, szende szem,
 Szűm tinektek szentclem.

E G Y É V.

Egy év lefolyt, oh Emma! milly idő
Annak, ki bánat s búban éli át,
Ki nem remélhet: mert kecsegtető
Jövője nincs, enyhíteni bánatát;
Talán rövid, ha kéj s örömben élünk,
Vagy bánatunk közt szebb jövőt remélünk!...

Egy hosszú éve, hölgy! hogy láttalak,
Egy, hogy szeretlek, érted szenvedek;
Hogy szűm magába zárt, oh szép alak,
S a veszteségért balgán reszketek;
És nem mosolygván arcza szebb jövőnek,
Egy év öröklét a bús szenvedőnek!

Ha szívborúmnak sűrű föllegét
Perczekre tünde fény ragyogta át:
Hőn csókolám a nyájas sors kezét,
Hogy megmutatta üdvem angyalát;
De eltünél te, s éjem gyászosabb lőn,
Sötét ölébe kínos kárhozat vőn.

Ha ajkaidról üdv mosolyga rám,
S e szó: „szeretlek“, félve hangozék:
Ugy tetszék, mintha Istent hallanám,
Oh, mert előttem tárva volt az ég;
De elragadt a sors örökre tőlem —
S az ég, az Isten elvonúlt előlem!

Önvád nem aggaszt: szent lángérzetem,
Melly engem, Emma, foglyoddá teve;
De óriási kínpad életem,
És hő szerelmem kinzómmá leve,
S midőn jövőmbe nézek enyhülésért,
Nem látok ott díjt annyi szenvedésért!

VISEGRÁDI DALOK.

I.

Terhes fölleg ül, Visegrád,
Százados tetődön,
Búsohajból kelhetett az
Völgyön, sík mezőkön;
Völgyön a magyar, s sohajtva
Néz fel a tetőre:
Ott lakott volt hajdanában
A szabadság őre.

Űzd el, szellő, a felhőket
 A magas tetőről,
 Hadd beszéljen a mohos rom
 Régi szebb időről;
 Hadd beszéljen hősi tettet
 A sohajtozónak:
 Mert sohaj s köny pusztulástól
 Népet meg nem ónak!

II.

Űl a pásztor ormozatján
 Visegrád romának,
 Nyája szétlegel gerinczén
 A hegy oldalának;
 Zengi bús dalát epedve
 Somfafurulyája,
 Nincsen kedve, tévedezve
 Jár körötte nyája.

Nincsen kedve Hogy is volna?

Meghalt szeretője,

Lenn a völgyben feketéllik

Kis fenyűkeresztje;

Zengi somfafurulyája

Bús dalát epedve:

S van szívének bánatában

Nyája elfeledve.

Nincsen kedve, hogy is volna?

Nyomorog hazája!

Kék egére nem süt immár

Szebb napok sugára.

Zengi somfafurulyáján

Bús dalát epedve;

Érzi: többé nem jöend meg

Szíve régi kedve.

S napnyugatkor a harangszó

Felhat a falúból,

Fenn, a csonka várfal ormán,

A halálmadár szól;

Hajtja nyáját a Dunára,
Onnan az akolba —
És heugrik nagy bujában
A sebes habokba.

SZÁMÜZÖTT SZERELEM.

Nem, nem mosolyg már, Emma! szép szemedből
E szívre üdv, te engem nem szeretsz;
Mit nem hívél, im már is teljesüle,
Szerelmem nélkül még boldog lehetsz!

Boldog? ... De kebled boldog mint lehetne,
Bár számkiüzte pártos magzatát:
Csöndes leend az, ah! de földeríteni
Ki fogja annak puszta hajlokát?

Most számüzöttként bolyg, o hölgy, szerelmed;
Bolyg elhagyott, nem ismert téreken,
S csak szűm kíséri tartós bánatával,
Kíséri híven gyászos énekem.

S ha majd kifárad, és leül pihenni,
És visszanéz, hogy lássa volt lakát,
Hogy lássa egyszer még, — s tán legutolszor,
Csöndes magában zsarnok asszonyát:

Bágyadt fejét nem fogja fölemelni —
A bú megölte őt, és társait,
Együtt nyugosznak szűm, dalom, szerelmed,
Egy hant borítja sírjok titkait!

SAROLTÁHOZ.

1844. július 2-dikén.

Hoznék, o hölgy! füzért,
Szépen virágozót,
Hajnal könnyűivel,
Ég tiszta gyöngyivel
Kinálkozót;

De gyöngye szétenyész,
A szép füzér kihál:
Virága hervatag,
Öntözze bár patak
Kristályival.

S hervadt füzéreden,
 O hölgy, ha látod azt,
 Enyészet képe áll;
 S az eltűnt illatár
 Könyűt fakaszt!

A dal nem hervad így;
 S ihlett lant húrjain,
 Mint égi fény, ha foly,
 Uralg a messze kor
 Utódain.

Én dalt hozok neked,
 Ki kebled szent tüzét
 Honodnak ápolod,
 Honodnak áldozod
 Lángérzetét.

S a hon meghallja azt,
 És lángra, tetterre gyúl
 Dalomra sok kebel,
 S neved, hölgy, hírre kel
 Halhatlanúl!

ALHAMBRA.

Szép Andalúzia kies virányain,
A zajtalan Xenil narancsos partjain,
Hol tiszta napsugár forró szivekbe hat,
S teremt, szeretni hont, magas sugalmakat:

Ott áll Granáda! szent sugár övedzi át,
Körülragyogva a Cidek dicső korát;
És benn Alhambra áll pompás tornáczival,
Körötte tündérkert, bájos virágival.

Áll, mint emlékszobor, mult századok felett,
 Alhambra; rá dics és gyalázat vésetett:
 Fejedelmi termeit vércseppek áztaták,
 Királyit szétüzék viszályok, belcsaták.

Ő vívni látta szép honért a hőseket,
 És égni szent hitért a gyarló híveket;
 Mert hol ragyogva ész világa ömle szét:
 Majd máglyatűz körül pirúlt az éjsötét.

És csörge rabbilincs a hősök magzatán,
 Feküdt nagy átok a nyomott, sötét hazán;
 Mert megboszuulta a száműzött ész magát,
 Elküldve dúlni a sötétség angyalát.

Oh, mint lakolt e nép apái vétkiért!
 S le még sem róhatá a tartozási bért:
 Millió életet hoz áldozat gyanánt,
 S a boszú istene több életet kívánt!

S e nép áldozni kész, szeretve szép honát,
 Csak hogy szabad legyen, áldozza önmagát:
 Mert újra fényledez reá az észvilág,
 És áldozatra őt sugári felhivák.

Hit és remény között: hogy ismét földerül
Reád a régi fény, Alhambra! lelkesül;
S ha majd lerázta a nehéz bilincseket,
Büszkén fölvési rád a szebb emlékeket.

S te tündökölni fogsz, dicsőség szobrakint,
Köréd örök sugárt az ész fáklyája hint:
És kertid fái közt egy boldog nemzedék
Magasztal ősoket, kik szabaddá tevék!

BARÁTNÉMHOZ.

Kín s fájdalommal sebhedett szívemben,
Mint üdvzeljem dallal e napot?
Megtörve fekszik lantom bús kezemben,
Babérfüzére, nézd, elhervadt!
Kit lángdalokkal zengnék — ideálom,
Ah, szétfoszolva! mint szép hajnalálom.

Eltűnt reményim kínait viselve,
Megcsalt szerelmem vad fulánkja űz,
A porba sujtó gyilkos búteherre
Súlyt a jelennek zsarnok karja tűz;
S a csüggedő szív hinne a jövőben,
Igen, — de ah! hit nincs a szenvedőben.

És csak ha feltűn boldogabb napoknak
Bájképe, újra nyílnak karjaim;
A képben ismert csillagok ragyognak:
Szerelem s barátság — kedves álmaim!
Oh az lehunyt már; ez, felém mosolyg még,
Mint gyöngye felhők közt a nyájasabb ég.

Mosolygj, barátság arcza, ah mosolygj rám!
A dúlt kebelnek nyújts vigasztalást:
Borús egemnek messze láthatárán
Mosolygj, s feledtesd a sok áltatást;
S ha vett sebéből egykor szűm kigyógyul,
Enyhült szememből neked hálaköny hull.

. CSERE.

Lantomat ne kérd, leányka,
Ah, ne kérd dalom;
Szűm, szerelmem kérd, s tiéd az,
Szépem, angyalom!

Lantom és dalom nekem, hidd,
Minden birtokom:
A mióta lángszerelmem
Kínját hordozom.

Oh ne kérd, ne! mert ha kóred,
Lant s dalom tiéd....
Megtagadni nem tudom; — de
Tégy velem cserét:

Szívedet te add enyémért,
S lantom és dalom,
Hogyha tetszik, a cserében
Lányka, ráadom.

SZÜRETDAL.

Badacsonban, 1844.

Dalt, barátim! a pohárhoz,
Melly kezünkön szétforog;
Dalt! fizesse meg, hogy ázik,
Énekével a torok.
Búteremtő lesz különben
A gerézd aranyleve,
S átokul lesz ültetője,
Ős apánk Noé neve.

Búsulőre nincs minálunk
 Szükség, tudja jól az ég,
 Búteremtő e hazában,
 Szent hitemre! van elég;
 Kedv hiányzik a magyarban,
 Munkakedv és szeretet:
 Hadd teremjen a Badacson-
 Tetre gyűjtő cseppeket.

Jó feledni víg pohár közt
 Őseink vad harczait,
 Hogy dalunk meg ne zavarja
 Nagy halottink álmait!
 Ittak űk is a hazáért
 Hős csatákon vérpohárt,
 S áldomásuk szent díjában
 Rájok hírnév fénye szállt.

Ittak űk; igyunk mi is! Még
 Nincs kikűzdve a csata:
 Harczban áll a honfiakkal
 A sötétség rút hada.

Kópja nem kell e csatában,
Lángaczel itt — szív meg ész;
Száll reánk is hír, dicsőség,
Ellenünk ha szétenyész.

Fel, barátim! a kupával,
Lángfolyam forr gyöngyiben,
Hadd teremtsen tetterőt a
Lágy utódok vériben!
Fel, barátim! és ha gondunk
Nagy, miként a Badacson:
Nyelje el, hisz semmi dolga,
S még nagyobb a Balaton!

IRMÁHOZ.

Sírverset írnak, lányka! ... Mit kívánsz?

Tavaszhosszú rád égenyájosan;

Az életösvény rózsák közt vezet,

Rajt illatár leng édesbájosan.

S te sírba vágynál? .. Oh a sír sötét,

És olly komor, bús, mint az éji rém;

A sír hideg, mint jég: pihenni kín

Ifjú kebelnek a halál ölén.

Báj és reményben gazdag életet
 Akarsz-e adni a mély álomért?
 Itt hagyni a szív tiszta kéjeit,
 S leszállni már, hol senki meg nem ért?

Nem én, nem írok sírverset neked
 Élj és szeress te kebled lángival;
 Szeresd, leány, a hont, s a férfiút,
 Ki érte él, s ha kell, miatta hal.

Élj még soká! ... Nem olly dús e haza
 Hőkeblü lányban, oh nem, Irma, hidd,
 Hogy mély sebet ne ejtsen jó szivén,
 Ha őt leányi hübbje hagyja itt.

Élj, és szeress, lány! míg megjő a tél,
 Az emberélet sorvasztó tele,
 S ha átlebegtél angyalok közé,
 Kövedre hű kéz e sort vesse be:

„Itt nyugszik egy hölgy, csöndes hant alatt,
 Ki hõn szerette árva, szép honát;
 Könyezz felette, jámbor honfiú,
 S kérd: lángszerelmét szűdbe öntse át.“

A RÓZSA.

Románéz.

A leányka kertbe indul,
Keble vonja őt
Fris virági illatához
A fölserkenőt.

Ott virágok ezre nyílik,
Ringa, játszi mind;
Köztök a leány, s feléje
Mind mosolygva int.

S volna kedve válogatni
A sereg között,
Mellyet a reg harmatával
Összegyöngyözött.

Szíve mind továbbra csalja:
Ringa, játszi mind,
S kebleikről a koránynak
Rezge gyöngye int.

Elhagyá a rózsabokrot,
S újra visszatér;
Rózsa nélkül fris füzére,
Tudja, mit sem ér.

Tudja, érzi szívdobogva:
Legkiesb virág,
Félig fejlett bimbájával
A zöld rózsaaág.

Rózsaszálat megy szakasztni,
Ujja rajta már ...
Ah de vére felpiroslik:
Sért a rózsaszál!

S megy keresni, tán találna

Egy tövistelent? ...

Megy ... s sohajt: ah, hogy tövistől

Rózsa egy se ment!

STRANIERA SIRJÁN.

1844, november 10-dikén.

Est honor in tumulo - - - - -
 - - - - - Pietas pro divite grata est
 Munere. —

Ovidius

Mint esti csillag vándor fellegek közt,
 Szendén ragyogva jártál útagon;
 Lényed magasztos fényletét ki látta,
 Szent hódolattal csügge arczodon.

Kéj, tiszta, égi kéj fakadt körödben,
 Üdvét mosolygott ajkad, égszemed;
 Csak boldogítani tudtál — mig magadnak
 Szűd rejtekében kínár serkedett.

6 *

Pályád tövissel hintve, gondtövissel
 Megrakva lelked, meg, mint rózsaaág;
 A hon szerelme, magzatid, családod,
 A búpatakzó forrást ápolák.

Oh mint epedtél gyakran, hogy hazádról
 Enyészni sejtéd a szép ősi fényt;
 Hányszor panaszlád: „Elfajúlt e nemzet,
 Nemünk nem érez, nem szól őseként!”

S ha fölmerüle gazdag érzetednek
 Szellemvirága szent emlékivel,
 S a gyöngö bimbót fürgeteg-szeszélylyel
 A férfikar, mint gyilkos, tépte el:

Te nem könyeztél; egy sohaj szakadt csak
 Szorúlt szivedből, lassu, mély sohaj,
 És dulva szállott kebled édenén át,
 Mint új virányon fagyfaló vihar.

Megtelt keservid kelyhe csordulásig:
 Elhunyt emésztő lángod, érzeted;
 A fájdalomnak nem bánt kínszűlőnkja,
 Engesztelődve sujtó végzeted.

Kiszenvedél te, föld erényszeráfja,
 Pályád lefutva, lelked célhoz ért;
 Küzdél soká, és hősiei közöttünk,
 Megérdemelted a végpályabért.

Pihenj, dicső hölgy! könnyű lesz feletted
 Az elfedő hant: s csöndes álmodat
 Már nem zavarja terhe bánatodnak,
 S melly magzatidra szállt, a gondolat.

Pihenj! pihend ki tengerét kinodnak:
 Pihenni édes nagy küzdés után,
 Hol enyhe szellő leng a sírborító
 Gyászfűz homályin s rózsák illatán.

S ha ébredést jön a tavasz mosolygni
 Földünkre, s minden újra élni fog:
 Te szenderegj, én kedves halmaidról
 Emlékkövedre friss füzért hozok.

És csak ha néma küpreszed galyára
 Kesérgni felszáll a bús csalogány,
 Ah, jöjj el akkor! Téged üdvözeln
 Hozandja őt a csöndes estkorány.

És eljövendek én is, leborúlni
Az ifju lombok kedves árnyain,
S együtt kesergve, felvirúl könnyüktől
A szende emlény sírod hantjain.

EGY RÓZSA ÉLETÉBŐL.

Paramythia.

Egy rózsafának feslő bimbájára
A kert lepéje hajnalon leszálla,
Enyelgni a szép, fris virág ölében,
S fürödni kelyhe rezgő gyöngykönyében. —
A rózsza szép volt, szép a lepke is,
S szépek között az illy játék hamis.

A lepke jött, a lepke távozott,
S a rózsabimbó majd sohajtozott,
Majd szüz örömben ajka felmosolyga:
A mint lepéje más virágra bolyga,

Vagy őt kereste hímes szárnyival,
 És elborítá forró csókival.

A rózsabimbó megszoká lepjét,
 Szerette inkább, mint zephir zenéjét;
 S mivel daczára a lepék szívének,
 Kit a virágok hűtlenné tevének,
 E lepke hívebb volt a többinél:
 A rózsza mindig első fényinél
 A regkoránynak őt epedve várta,
 S kelyhét előtte tündérleg kitárta.

Igy éltek ők egy bájos, szép tavaszt,
 Az ég haragja nem zavarta azt,
 Sőt bájmosolylyal ívedzvéen fölöttök,
 A szűz enyelgés vígan folyt közöttök,
 S egymás szerelmén csüggtek boldogan...
 De földi üdvnek lenge szárnya van,
 S midőn leginkább hisszük azt kezünkben:
 Riadt madárként tőlünk messze röppen!

Egy nyári éjen lőn nagy fürgeteg,
 S a kert lepjét távol röngeteg

Kietlenébe sodrá zöld galyáról,
 Hol éjjelenként álmadt bimbajáról. —
 A fürgeteg szűnt, feltűnék a hajnal,
 Biborlepelben, ékes rózsahajjal,
 És gyöngykönyűt sírt a vihar nyomában;
 S hajnal könyében bűvös gyógygyerő van.
 Mosolygva kéklott a szép tiszta ég,
 Dús illatárban élt fel a vidék,
 S a rózsaszál is sokkal ékeesebb lőn,
 Mert a koránytól fényes színeket vőn,
 És várva újabb díszben a lepét,
 A kert virágin büszkén néze szét;
 De a korány mult, a nap szállt magasra,
 Majd végsugárit küldé a lugasra,
 És egyre késett kedves, szép lepéje,
 Nem röpködött szét, s nem is szállt feléje.

Így mult el egy nap, és így több utána,
 S őt nem hozá meg a reg s est koránya;
 A kert lepéje messze tévedett,
 Hű kedvesének végkép veszve lett!
 A rózsza búsan meghajtá fejét,
 Miként ha féreg ülné kebelét;

Ajkán a bíbor tűnni kezde már,
 Bár még felére sem jutott a nyár,
 Fonyadni indult szíve koronája,
 És búkonyultan ingott gyöngé fája.

Igy látta őt a kertész reggelenkint,
 S enyhíteni vágyván a bűt, égető kint:
 Lepét fogott a rét virágain,
 Azúr- s aranypor rezge szárnyain.
 És elhozá a rózsa hű ölére,
 Hogy bája írul folyjon szívsebére.

A lepke szép volt, nyájas és enyelgő,
 Szárnyát örömmel nézte a kesergő
 Virág, s üdülni kezde nemsokára,
 Mert új lépéje hűn enyelge nála;
 S midőn a lepke frígyre kérte meg,
 Hogy mind halálig együtt éljenek:
 A rózsa hajlott esdeklő szavára,
 Mert írt remélt a frígyben szívbajára.

A lepke s rózsa szépen éltenek,
 Frígyök nyugalmát nem zavarta meg

Gondok fulánkja s házi háború;
De űlt a rózsá homlokán ború,
Midőn magánya meghitt rejtekében
Merengve csüggött a szép égi képen,
Mit messze elvitt tőle a vihar,
S nem hozhatott már vissza semmi kar!
Ah, és könnyű szállt ilyenkor szemére,
Mert szent frigyéből nem folyt szívsebére
Feledtető ír!... Enyhűlt általa,
Enyhűlt a seb, de meg nem gyógyula!..
Első szerelmét nem feledheté,
S emléke szívét addig égeté,
Mig majd közelgni látván a tavaszt,
Melly a virágon új himbót fakaszt:
A seb kivérzett újult bánatában,
S a rózsá elhúnyt vére bíborában!

KÓRÁGYON.

Ég s föld hatalmas úra, alkotója,
Feléd lebegnek hő fohászaim,
S a szívimára buzgó áhitattal
Fonódnak össze lankadt karjaim:
Tudom, kegyednek nem volt, s nincs határa,
Hajolj hivednek esdeklő szavára!

A kór legyőzött, s eltűnt testerőmmel
Lelkem mosolygó arcza elhagyott;
A sírküszöbre néztem, melly előtttem
Megnyilni készült — s vérem megfagyott...
Hagyj élnem, oh hagyj, Istenem! sohajték;
Sok bűneim most lelkem is megölnék.

Az élet olly szép, s kedvesen tűnik fel
A férfiszemben — oh, hadd élnem azt!
Ne zúzd hatalmas karral szét virágít,
Csak most virít, hadd élnem a tavaszt;
Hadd jöni a télt, hadd látnom havával,
S szívem megáld a hála hő dalával!

S én szép gyümölcsöt gyűjtök áldozatra,
Melly fellobogjon szent oltárodon;
A szűz erénynek útain haladva
Nem rettenek föl késő síromon;
S a földi pályát jámborúl lefutva,
Készülve lépek hozzád a nagy utra.

Igy esdekeltem. — És meghallgatál Te!
Élek, s ha még kór gyötri testemet,
Megmentve lelkem: hittel és reménynyel
Eltelve tűröm szenvedésemet;
S tudlak szeretni téged hő kebellem,
Isten! ha versz, vagy áldasz bölös kezedd.

MÁTYÁS KIRÁLY IGAZSÁGA.

Ballada.

Mátyás korában, a midőn
— Mikép megíratott —
Érdem szerint mindenkinek
Igazság osztatott;

Élt e hazában egy vitéz,
— Bánffy volt a neve —
Lássuk, Mátyástól ő neki
Igazság mint leve.

* * *

Szerette Bánffy a királyt,
 S hiven szolgálta őt;
 Egy volt, mit tőle gondosan
 Őrzött — a szende nőt.

Mátyás királyért életét
 Hős Bánffy adni kész:
 De osztatlannak hitte szép
 Nejét a hű vitéz.

Történt, hogy egykor a király
 Meglátogatni jön
 Bánffyt Pozsonyban — itt lakott —
 S bús Bánffy szíve lön.

„Szép, szende nő, s kaczer király?”
 — Így gondolkozik; —
 „Még baj lehetne!” ... És a nő
 A várból távozik.

Jött a király, és kérdezi:

„Hol a szép házi nő?

„Megosztani a vigalmakat

„Velünk, mit késik ő?”

„Uram, király!” szól a vitéz,

„Családi ügy miatt,

„Nőm kénytelen volt tegnapon

„Elhagyni váradat.”

Feledte Bánffy, hogy királyt

Sok kém veszen körül,

S e gyáva had, poklot ha gyújt,

Ördög gyanánt örül.

Már tudva a király előtt

A nő mért távozott;

Hizelkedő, ki megsugá,

Hamar találkozott.

„Hát illy bizalmat érdemel

„Hivétől a király?”

Riad fel Mátyás; — és a férj

Leverve, szótlan áll.

Majd szólna;... ámde hallgatást
 Int a királyi szó;
 S bilincsre fűzni kész a hőst
 A csürhe várbakó.

S meghurczolák, mint nagy bűnöst,
 A féltékeny vitézt,
 Álgúhoz kötve, s mint fogoly
 Tűr hosszú börtönéjt.

* * *

A féltett nő bolyg egyedül
 Ős Lindva termiben,
 És várva férjét, elkeserg
 Magános percziben.

Nem tudta ő: mi érheté
 Férjét, hogy elmarad?
 De jó a hős fegyvernőke,
 S uráról hírt így ad:

„Üdvözlétet küld jó uram,
 „Ő messze utazott,
 „Rá a királytól fontos ügy
 „Végzése bízott.”

„Sietni fog; de addig is,
 „Hogy megnyugodva légy,
 „Elküldö engem. — Áldja meg
 „Őt mindenütt az ég!”

De mult az ősz, és mult a tél,
 S a férj nem érkezett;
 A nőnek a rideg magány
 Súlyos terhére lett.

És felvirúlt a szép tavasz,
 Új élet kél vala:
 Zengett a berken hangosan
 A csattogány dala.

S a férj helyett levél jöve:
 „Ő még tovább marad,”
 — Így szól az írás — „dolgain
 „Váratlan gáncs akadt.”

És vár a nő egy nyáron át,
 Vár másik őszt, telet;
 De férje csak nem érkezik,
 S nem is küld levelet.

Eped, bujában szíve fáj,
 Könyez keservesen;
 Hogy is ne? ifju nőnek így
 Kín lenni özvegyen!

S hát még ha tudná, mint lakol
 Azért, hogy szereti! ...
 De a valót hű embere
 Föl néki nem fedí.

* * *

Az új tavasszal kertben ül
 A nő zöld lomb alatt;
 S lélekben férje ajkára
 Ezernyi csókot ad.

7 *

A kertbe hírnök érkezett,
Kobozzal oldalán.
Dalolni kezd: vágy, fájdalom,
S bú ömledez dalán.

S a mint dalának vége lön,
A hírnök lép elő;
Szakála hosszú, arcza bús,
Rá félve néz a nő.

„Nem ismer nőm reám!” sohajt;
„Két év, s ő feledett!
„Ezért tevém koczkára én,
„Királyom, kegyedet?”

„Férjem, te vagy?” sikolt a nő,
S a hős keblére dől;
„Miért a bűjel arczodon,
„Gyászos mióta löl?”

„Oh milly epedve vártalak,
„Mint róttam a királyt,
„Hogy mást követkép, dolgait
„Végezni, nem talált!”

„Követkép, mondád? ... Én követ,
 „Hidd, asszony! nem valék:
 „Börtönben ültem ekkorig,
 „Miattad szenvedék...”

„„Uram, bocsánat! így e hírt
 „„A várba én hozám:
 „„Enyhíteni vágyván asszonyom
 „„Szívénék bánatán.””

Igy Bánffy hű fegyvernöke:
 S a hős megérte őt,
 Forrón karolja mellire
 Nejét — a könyezőt.

„Ne sírj, ne, kedves feleség!
 „Ismét tiéd vagyok;
 „Féltettelek, bár féltennem,
 „Mint látom, nincsen ok.”

„Am meglakoltam bűnömért:
 „Két évi börtönöm
 „Féltésemért, s váltsági díj —
 „Sólymos és Lippa lön!”

„S ki álhírrel megnyugtatád
„Szivem rokonfelét:
„E naptól, hű fegyvernököm,
„Hét telkem a tiéd.” —

Hős Bánffy szólt; és rendele
Lindván nagy ünnepet,
S a tort, nejével ülte meg,
A két szép vár felett.

* * *

Mátyás királyról szól ma is
A monda hangosan:
„Meghalt Mátyás király, a jog
S igazság odavan!”

De olly jogot, mint Bánffynak
Mátyás szolgáltatott:
Jogtisztelő király soha —
Csak zsarnok mondhatott!

MUSÁMHOZ.

Oh feledd, Músám, fakadó szerelmét
S kínait szűmnek! — Haladó koromhoz
Illik-e Érosz nyilait s hatalmát
Fűzni dalokba?

Szép derű kél: a haza im föléd,
Ébred a nemzet; szabad ég alatt a
Szent jog él, s áldást keze boldogítva
Hint mezeinkre.

Üdvezeld a hon derűjét daloddal;
A havat látod fejemen... Szerelmem
Rég kihunyt: a szép, de hiú leánykát
Rég feledém már.

Érez e szív még, s szeret is; szerelme
Lángoló: egy hont ölel át hevében;
És mosolyg Érosz nyilain, csak ő, a
Szent haza éljen!

MATRÓZDALOK.

I.

A MAGYAR PARTVIDÉKEN.

Szűk tengerünkre, bús
Halotti lámpaként,
Hint föllegek közül
A hold rezegve fényt:
S a mint habok felett
A szende fény terül,
Nyomán a természet
Álomba szenderül.

A néma partokon
 Mély csend uralkodik,
 S azt megzavarni, már
 Ki sem mutatkozik.
 Eged fölül, o hon!
 Rég elvonúlt a vész,
 S a vércsaták helyén
 Zöld békegaly tenyész.

Duló tatár előtt
 Nem bolyg e tájakon
 Királyod, oh magyar!
 Törékeny csónakon;
 Harczokra nem kel a
 Mély álmu Frangepán:
 Sasfészke romba dőlt
 A puszta szirt fokán.

S a rom felett buján
 Repkény s babér virúl;
 Alatta bajnokok
 Sok ezre porhanyúl;

S a nyugvó hősöket,
 Kiket bús rom föld el,
 Csatára, kémlelő
 Őr, nem riasztja fel!

Velencze mátkáját
 Ölelni szállt alá:
 A mátká hűtlen lett,
 Örvénybe burkolá.
 Gályái széttörvék,
 S zsarnok parancsokat
 A csöndes Ádrián
 Többé nem osztogat.

A rettegett Uszkok
 Sem jön rabolni már,
 Nyájával a pásztor,
 Dühét nem félve, jár:
 A messze csillogó
 Tüzet halász raká,
 Ki honn szeretteit
 Bátorságban hagyá.

Vész, mellyet emberész,
Emberkar alkatott,
Nem éri a sajkást
S a gyöngé csónakot:
S ha még vihar se dúl,
Biztos ma tengered:
O hon — hajózna bár
Feléd nyugat s kelet!

II.

MATRÓZLEÁNYKA.

Anyám! miért busúlsz,
Mit bánkodom?
A nap ha kél s leszáll,
Siránkozol!
Oh lásd, mi szép a part
Zöld fáival,
Mi szép a tengerár
Hullámival!

A part fenyérein
Zeng a madár,
Virágihoz simúl
A tengerár,
Mosolyg az ég, a szél
Csak játszva fú:
Miért emészti szűd,
Anyám, a bú?

Ha hervad a virág
A part fölött,
S a hab hegygyé dagad
Vihar között,
Szelek csatáiban
Az ég borúl,
S a sárga fűzlevél
Zörögve hull;

Ha puszta ágakon
Nem dall madár,
S távol honába tért
A fecskepár:

Oh, majd ha akkoron
Se jó atyám,
Megosztom bánatod,
Én jó anyám!

III.

VÁLASZTÁS.

Jártam keletre,
Éjszak s nyugatra,
Láttam derülni
Eget borúra,
Napot mosolygni
Szélvész után,
Holdat busúlni
Szép éjszakán.

Láttam leánykát
 A merre nap kél,
 Két nagy szemében
 Vezúvi láng él,
 Orczája félig
 Nyílt rózsaszál:
 — De szíve ingó,
 Mint tengerár.

Láttam leánykát
 Éjszak határin,
 Epedve csüggttem
 Orczája bájin;
 — De nincs szívében
 Lángérezmény,
 Jégbélyeget vert
 Reá önkény.

Láttam leánykát
 Nyugat vidékén,
 Az új világnak
 Magasztos földén;

Szép, kedves, és jó
Ott a leány: .
— De lelkesedve
Nem csügg honán.

Te, dél leánya!
Szép bíborarczczal,
Lánggal szemedben,
Hollóhajaddal,
Ki tudsz könyezni
Honod baján,
S viszont örülni
Virágzatán ;

Te, dél leánya!
Érző sziveddel,
Ki tudsz szeretni
Égő kebellet:
Fogadj öledbe
Engem, ha majd
A kedvező szél
Honomba hajt!

IV.

TŰNŐDÉS.

Miért, ha tengeren
Hullám dagadva nő:
Szemembe köny tolúl,
Arczomra búredő?

S miért, ha tengeren
A vész lecsöndesül:
Szemem könyezni szűn,
S arczomra csend derül?

Miért, ha tengeren
Vész és vihar csatáz:
Szivemben égető
Kín s fájdalom tanyáz?

S miért, ha kedvezőn
Fú a nyugat szele:
Szűm búja távozik,
S remény, kéj száll bele?...

Azért könyez szemem,
Arczomra nyúgalom
Azért derül, s azért
Száll szűmbe vígalom;

Mert kit szivem szeret,
Kiért remeg s remél,
Majd búra, majd viszont
Örömré, kéjre kél:

Távol szeretettitől,
Vidéki ég alatt,
Vihar s derű között
A tengeren halad!

V.

VÁNDORHAJÓS.

Vitt messze tengeren
Hajóm, vihar között:
Hon! tőled távozám,
Mert sorsom üldözött.
Hittem: lelek hazát,
Túl messze tengeren,
Hol önkény s pórserég
Nem törnek ellenem.

Oh mint csalatkozámm!
 Hazát nem lelheték,
 Bár olly szabad s nagy ott
 Egy ifju nemzedék;
 Kisért szünetlenül
 Emléked, oh hazám!
 Szűmben szerelmed ült
 Nap keltén, alkonyán.

Ha üldözött a sors,
 Nyomott a büszke kény;
 Ha elrabolta szűm
 Hölgyét a gyáva fény;
 Ha nincs, ki nyögne bűt,
 Anyám, sirod felett:
 Nem bánta — ellenem
 A hon, nem vétkezett!

Isten veled, szabad
 Nép, föld s borútlan ég!
 Áldásitok között
 Én hontalan valék;

S ha elfeledtem is
A sors csapásait,
Nem, nem feledhetém,
O hon! szent halmaid.

Nem a nagy harczokat,
Miket kiküzdtének
Apáink: oh azok
Feledhetetlenek!
Vérrel vevék meg ők
A hantot, melly alatt
Sok hős magyar pihen,
Álmodva jobbakat.

Isten hozzád, szabad
Nép, föld s borútlan ég!
Hazámba térek én —
Itt hontalan valék;
S ha újra érzem is
A sors irígy kezét:
Porában alszom át
Sirom nagy éjjelét!

VI.

MATRÓZLEÁNY FÜZÉRE.

Jer szedni illatos
Szegfűt, babért,
Jer, kis hugom, velem,
Kössünk füzért;
Siess! az esti szél
Olly kedvező,
Hogy míg leszáll az éj,
Tán itt lesz ő.

Csöndes habok felett
Jöjj, kedvesem!
Ölelni vágyik, im,
Kitárt kezem;
Fürtidre a füzért
Most kötözöm,
Ajkidra szümből száll
A csóközőn.

Együlj sohaj szelek
Fuvalmival,
És hozd meg őt az éj
Homályival:
Hogy fris maradjon e
Kisdéd füzér,
Melly lánghevedben, oh
Nap! meg nem él.

VII.

VÁRAKOZÁS.

Messze úszik a hajó,
Messze kedvesem,
Reg ha kél, ha est leszáll,
Hasztalan lesem!

Szólna bár a parti hab,
Melly törődve jő,
Hogyha tőle kérdezem:
„Merre, merre ő?”

Szólna bár nyugat szele,
Hogyha kérdezem:
„Szárnyadon, te nyugti szél,
Jő-e kedvesem?”

Oh de a hab nem felel,
Szótlán elsiet;
Hírt nem adva száll a szél,
S itt hagy engemet!

Tán keletre vitte őt
A nyugat szele,
S szél ha fordúl, eljöend,
Kedvesem vele?

VIII.

BUCSÚDAL.

Fenn hajómon a vitorla,
És ha kedvező
Szél kelend, az éj hűsében
Messze tűnik ő;
Messze tűnik éj hűsében,
S messze száll vele,
Szép leányka! napnyugatra,
Szűd rokonfele.

Látni hajnal bíborában
Én e partokat
Nem fogom: mert arra tenger
Rejti azokat;
Látni nem fogom szemednek
Tiszta délegét,
Hallni nem fogom szavadnak
Hárfazengzetét!

Hosszu, vészes pálya nyílik
Tengerek színén,
S tengerek fölött veszélyes
Útra szállok én;
El honomtól, el tetőled,
Kedves gyöngyalak!
És ki tudja, lát-e többé
E kis békelak?

Aldjon Isten, szép leányka,
Élj te boldogúl!
Köny szememben, bú szivemben,
Kedvem elborúl.

Távozom! s ha tengeren majd
Dúl a fergeteg:
Ah, fuvalják hő imádat
Hozzám a szelek!

Élj, s az útra adj egy csókot,
Hosszut, édeset,
Hű szerelmed zálogául
Kéri kedvesed;
És ha boldogúl hajóm e
Partra visszatért:
Lángszerelmemet hozom meg
Díjul csókodért!

SONETTEK.

II.

AZ ANYA.

Ég, esdekelttem: adj vigasztalásul,
Adj egy leánykát, édest, kedveset;
Meghallgatád hő esdeklésemet:
Szültem leánykát, üdvem zálogául.

Majd esdekelttem: ég! vedd angyalául
Szeráfkarnak a kis gyermeket;
Mert boldog ő a földön nem lehet,
Ha érező szív jutna birtokául.

Meghallgatád, ég, hő, de bús imámat:
Virágfedezte sírban magzatom,
S könnyüm felette én nem hullatom.

— Ha csöndes éjen sírni kész a bánat,
En sorsom átkán könyez csak szemem!
Ő angyalod lön — őt nem könyezem.

I.

SZIGLIGET ALATT.

O hon! ha látom sziklaváraid
Csonkult falakkal égbe fölmeredni,
S felettök a sást nap felé lebegni,
Bú rezgi által szívem húrjait.

Kitárom a mult írott lapjait,
És olvasom: mint tudtak ők szeretni,
Az ős apák, s önérdeteket feledni,
Hadak ha dulták szép határaid.

Harczid, Szabadság! vérökkel vivák ki;
Bátran törének istenek felé,
S küzdelmök a szent díjat elnyeré.

S az új kor? ... Őse küzdését elégli:
A völgybe szállott enyhe kéz közé,
S az ősi vérdíjt áruvá tüzé!

III.

B* JÚLIÁHOZ.

Ne, oh ne olvass verset, Júlia!
Mert hátha bűt és szűkínt énekelne,
Avagy szerelmi kéjeket lehelne
Dalába a lant megszentelt fia?

Vagy elragadván lelkét Hunnia,
Lángérzetével égbe föllebegne,
És ihletéssel arról zengedezne:
Mint hal honáért a hős dalia?

S te majd epednél, búját érzenéd
A fájdalommal küzdő lant fiának,
S együtt könyeznél sorsán a hazának.

És a könnyártól bimbóként feselne
Virágra kebled szunnyadó szerelme,
— S a nyílt virágban szüdet vesztenéd!

IV.

SZENT-MIHÁL.

Mint enyhe álom játszi tüneménye,
Emlékszètemben úgy élsz, Szent-Mihál!
Virágaid közt nyílt a rózsaszál,
Kit üdvezett szűm első érzeménye.

Keblemben ott az élet költeménye
Való lön! — Engem, merre csillagár
Ömlesztí fényét, s égnek sarka áll,
Büszkén ragadt föl lelkem képzeménye.

Szerettem; és szűk lön megnyílt szívemnek
A föld: — leánykám, nemzetem, hazám,
A hő kebelben mennyként hordozám.

Jövöm, jelen lett! Dús reményeimnek
Sorát fogyasztá minden perczenet...
S mi boldogít most? — szent emlékezet!

V.

PUSZTA SZÍV.

Küzdél, kebel, bú s égető kínokkal;
Eltűnt örökre, el, a bájos álom!
S melly rám mosolyga, kedves ideálom,
Már nem szorítom szűmre hő karokkal.

Remény s szerelmim égi bájitokkal
Szűm elhagyátok! Ah, hiába tárom
Karom felétek: többé nem találom
Mit ébredésem elrabolt magával!

A fél világot át meg átfutottam,
Szívet keresve, melly megértene,
És újra nyilnék keblem édene.

Nem, nem találtam! — Ismét megnyugodtam;
De puszta lett szűm, mint a rengeteg,
Mellyen nyomot hagy dülő fergeteg.

VI.

AZ IRLANDI PÓR.

Vannak mezőid, rajtok dús kalászhók,
Aranyt sugárzóh a nap fényiben;
Van tengered, hon! vannak réviben
Kincses naszádhók, s rongyos, víg halászhók.

Erdőid áldvák vaddal: úrvadáshók
Járnak mulatni bennök széltiben;
Van drága érczed a hegy mélyiben,
És városidban pompás, úri házhók.

Ég, mennyi áldás! ... S ím, gyümölcs, halak,
Szép istenadta gabna, ércz s vadak
Közt egyre küzd a pór üres hasával....

O volna földje, bár arasznyi csak,
És rajta kunyhó — biztos békelak:
Mondná, megáldtál, jó Isten! hazával.

VII.

B* JÚLIA ELJEGYZÉSEKOR.

Midőn fakadni kezdtek bájaid,
A lét mosolygó bíborhajnalában,
Tanúja voltam: érzetlángzatában
Szűd mint ölelte édes álmait.

Láttam szeráfok égi arczait
Ragyogni, lányka, kebled szűz havában,
S angyalkezőkkel az erény díjában
Fürtidre tűzni menny sugárait.

S te bájvirág lől: szép, mint istenálom,
Minőt halandó ritkán álmodik,
S karjára fűz egy férfi — sírodig!

O légy szeráfja, mint lől ideálom;
S öntvén szivére tiszta kéjeket,
Deríts körüle tündérszép eget!

VIII.

VESZTESEG.

Leányt szerettem, jót és lelkeset,
S szépet, miként a hajnal bíborában
Nyílt rózsza, mellyre hűs reg harmatában,
A bájt emelni, egy gyöngycsepp esett.

Szűm, őt imádva, mennyet élvezett,
S vizsonzszerelme gazdag birtokában,
Ah, boldogabb volt, mint kit trónusában
Királyi pompa és kincs környezett.

— Elhunyt örökre, ah el, üdve szűmnek!
Kesergve állok néma sír felett,
Oh mert szeretni, szívem nem feledt!

Éj s napjaim most kint teremve tűnnek:
Az ég iríglyé földi mennyemet,
És angyalául vitte hölgyemet!

IX.

TÁVOZTAKOR.

Te mégysz! — Űtött a távozási óra;
Itt hagysz kinomban, lányka, engemet!
Oh szánd, ha szánni tudsz, keservemet,
Te jégkebel, vad kínom alkotója!

Tekints, csak egyszer még, rám lankadóra;
Nézd, mint emészti a láng szívemet!
S ha majd megöl búm, kínom eltemet:
Ejts egy könyűt a sírban porhadóra.

Az ég vezessen! — Rád, szívgyilkosomra,
Áldást könyörgők végső perczemig;
S ha nem leszek, ha szűm elvérezik:

Jöjj, s egy virágot tűzz rideg siromra.
— Rózsát ne tűzz rá, hisz te nem szeretsz;
Emlényt: jelül, hogy engem nem feledsz!

X.

VISEGRÁD.

Ott állsz, Visegrád, ősz Dunánk felett,
Intő szoborként pusztuló romodban;
Oh mennyi század víva ostromodban,
Míg fénylakodból baglyok fészke lett!

Jött nemzedék, melly téged elfeledt,
Melly elfeledte: őse csarnokodban
Mint vert bilincset arra bösz haragban,
Ki zsarnokává lőn király helyett.

Melly elfeledte, hogy te fél világnak
Osztál parancsot, s önkényt hódola
Szavadnak a harcz s béke angyala.

— És napja megjött a sors boszujának!
Te rom levél; s a gyáva nemzedék
Aczéligába kényszerítették.

XI.

ELSŐ SZERELEM.

Mint est homályán csermely tükörében
A gyászfüzeknek kétes árnyokát,
Mint fülmilének elhaló dalát
Távol ligetnek hűves ernyejében:

Ugy látom én szűm félig hűnyt tűzében
Első szerelmem bíborhajnalát;
Ugy hallom első, édes hangzatát
Fölfölrezegni keblem mély ürében!

Oh csak kevés percz kell még, és enyészik
A kétes árnyék ... s a liget dala
A messze lengő szellőn elhala! ...

Oh csak kevés percz még, s e szív kivérzik;
Érezni megszűn kéjt és kínokat,
Sír lesz — reája több nap nem virad!

XII.

HOZZÁ.

Két nagy szemedből édes, búskomoly
Érzés sugárzik, melly hódít, bilincsel;
Pillantatodban, szép hölgy! menny nyilik fel,
Arczod gödrében száz Ámor honol.

Kimondhatatlan báju a mosoly
Szép ajkidon; szavad szeráfzenével
Ér fel, ha szívből jön; bús éjjelével,
Hószín nyakadra, fürtid selyme foly.

Ah, ennyi bájnak, ennyi kellemárnak,
Mellyet szelíd, jó lelked csak nevel,
Daczolhatott-e hosszan e kebel?

Győztél! — De bájid rám csak bűt hozának:
Más bírja szüdet, szép hölgy, más ölel,
Míg szűm feszítő kínban vérzik el!

XIII.

A SORS ÜLDÖZÖTTJE.

Anyát születtem sírba kínzani,
Gyász környezé már pólyám rojtait;
Az ifju kornak csöndes napjait
Nem láthatám én felmosolygani.

Magamba kelle búmat fojtani;
Kinek kitárjam keblem vágyait,
Kinek kisírjam lelkeim kínait,
Nem volt rokonszív, enyhet nyújtani!

És esdve kértem a sorsnak kezéből,
Üdvül szivemnek: nagy s szabad hazát,
S melly boldogítson benne, hű arát.

Ah, ő kitilta másra szórt kegyéből!
— Nincsen hazám, melly volna nagy, szabad,
S a hívtelen hölgy szűmnek átkozat!

XIV.

BYRON.

Kebled — zajongó tenger habjai,
Hol szűviharban hullámok csatáznak,
S viharveszély közt gyöngyöket halásznak
A vakmerő ész büszke karjai.

Dalod — szeleknek vad zugalmai,
Hol angyalokkal daemonok vitáznak;
Lelked — miként a föld s mennyalkotásnak
Harmoniátlan zsenge napjai.

Örvény szived, mint üdv s kínalkotóké,
Fölötte lelked, mint lét angyala,
Lángpallosával bátran leng vala.

Élted — miként a véstől hányt hajóké;
Magad te — rejtvény, egy villámsugár...
Ki az, ki tudná: hol kél, s merre száll?

XV.

CSALÓDÁS.

Mondád, leányka, tudsz te hõn szeretni,
S a szép ajaknak könnyen hittem én:
Nap s éjen át csak szód ismételésem,
Sokszor, soká ... és nem tudám feledni!

Napok jövének, s én kezdék epedni,
Epedni a kor nyájas reggelén!
Ah, nem mosolyga, nem, remény felém:
Birhatni téged, a tiéd lehetni.

Szívem csalódott rejtélyes szavadban:
Lánggal szeretsz, de ah! nem engemet;
Bűnöd csak az: nem értéd szívemet.

Légy boldog, oh lány! tiszta öntudatban.
Szót nem szegél te, esküt nem törél...
S én? — bár feledjem, hogy másé levél!

XVI.

LEMONDÁS.

Ah! égtem érted, és a láng emészte,
Miként nedűben még gazdag gyökért;
A fonnyadó ajk esde szánatért,
S a lángokozta kint jeged tetézte.

Fájdalmimat szemed könnyűtlen nézte,
Szívet nem adtál szenvedő szümért....
A szív, melly érted hamvadott, mit ért?
Mért háborítná lelkedet enyészte?

— Ne félj, ne! már én szánatért nem esdek;
Szűmnek jeged lőn pusztá sírhalom,
S feledt halottnak nem kell irgalom.

Szent vágyaim csak érző lényt kerestek:
Kebled sivár, mint szélaszalta tér,
Hol érzelemnek nem virúl babér!

XVII.

HALÁLFRIGY.

„Oh boldogok ti! a sír mély ölében,
Dobogni megszűnt fáradt szívetek;
A harcz kiküzdve: biztos frigyetek,
Mert törhetetlen, a halál kezében!”

Igy szól a vándor. — Hő könyek szemében;
De nem könyüz ő, nem, fölöttetek!
Már dűlni szűnnek benn az érzetek,
S a megszakadt szív vére foly könyében.

— Egy sírra roskad: hó és jég borítja
A sírt, s a küpreszt, melly fölötte áll:
S hozzá könyörrel fordul a halál.

A vándor eszmél; frígyre megszorítja
A sírkirálynak égnyitó kezét,
S ez gloriába hívja frigyesét.

XVIII.

HUNYADY.

Volt hon; de nem volt a honnak királya,
S üres királyszék mellett megszakadt
A nép; nyögött a gyöngé, kény alatt,
Mellyet hatalmasb úrnép mére rája.

És ősz Hunyad szólt: „El tőlünk viszálya
Min érdekinknek! Hol más nem maradt,
Mint rakni vérrel honnak védfalat:
Jerünk, királyért, bajnokok, csatára!”

És ősz Hunyad ment. — A kormány kezében.
Jobbjában éles fegyver villogott;
Lángolt szívében, s arcza olly nyugodt!

Szólt, ment, csatát nyert; s boldog érzetében:
Hogy ad királyt a honnak! ... Oh Hunyad,
A harczdíj által elveszett fiad!

XIX.

NÁDASDY-FORRAY JÚLIA GRÓFNŐHEZ.

Fia halálakor.

Egy pillanat még, egy szelíd mosoly,
 És egy sohaj, melly a borúlt ajakról,
 Anyát keresve, aeolhárfa-ként szól:
 S kis Géza alszik, — a fűvénnyel lefoly! . . .

Miért epedsz Te, mért siráncszol,
 O hölgy, nemes lomb fényes ősgalyakról?
 Nézd, égiszendén a halvány ajakról
 Int még feléd a szép angyalmosoly.

Álmában ő, a mennynek angyala,
 Föl mennybe szállott, mint első dala
 A fűmilének, s mint tavasz koránya.

— Honért ha hull el, küzdve nagy csatát,
 S az ő borostyánt sírján láthatád:
 Nem, nem könyeznél, Zrínyik hősnő leánya!

XX.

A BAJNOK SÍRJA.

Áll pompa nélkül kis gyepthalmazat:
Alatta nyugszik, mély sír éjjelébe
Leszállva csöndért a halál ölébe,
A hős, megúnva a gyülölt hadat.

Csaták hevében lelni hitt utat
A szent szabadság tiszta, szép egébe,
És a dicsőült hajnokok körébe,
Hová a hős csak véruton halad.

S midőn kiküzdte a vad harczy pályát,
Megnyilt előtte sírja — s benne a
Dics és szabadság fényes nappala!

És vitt magával zöld babért: kis árát
Honért kiontott vérének; — de jelt
A hon, nevének, sírján nem emelt!

XXI.

VIGASZTALÁS.

Epedni, Ilmám, szűnj meg, szűnj könyüzni!
Könyed nem oltja el szívlángodat;
Enyhítsd szerelmi éddel kínodat:
Szerelmedet nem képes bűd elűzni.

Ha nem szabad tán karjaidra fűzni,
Kit hõn szeretsz, ne kérd bús sírodat,
Ne, Ilma! ... Az, ki szűt s kint osztogat:
Szerelmi díjúl kéjt is tud kitűzni.

Élj és remélj, o hölgy! ha tudsz szeretni.
Mért is kívánnád, kedves, a halált,
Midõn enyémben szűd rokont talált?

Oh vagy szerelmem készít e így epedni?...
Hisz kéj szeretni, hol szerettetünk,
Hol meg van osztva bűnk, lángérezetünk.

XXII.

MÁSODIK SZERELEM.

Szerettem egykor szűm egész levével,
Miként az ifju lángkebel szeret;
És nem gyanítám a zordon telet,
Melly majd fagyasztni jön lángom jegével.

Örök tavasznak hímes szőnyegével
Látám bevonva földi létemet;
Ah, boldog álmak, mellyek engemet
Igy ringatának éden képzetével!

Ők eltünének! ... S látám, hogy csalódtam;
Mit szívem érze, játszi kép vala,
Jövő szerelmem első hajnala.

Szemedbe néztem, Ilma! s elfogódtam:
Szűmben nem ismert húr pendült meg. — Ah,
Te léssz szerelmem tartós nappala!

XXIII.

A KÖNY.

A nap bucsúzott, s végsugarival
Üdvözle, Ilma, rózsasátorodban;
Fölkelt az esti szellő, s lúgasodban
Játszott körötted langy fuvalmival.

Láttad: midőn a nappal így kihal,
Mint kél az érzés a szűz líliomban;
Mint csókolózik a csermely zajosban
Az árnyazott part fris virágival!

És látva ezt, köny ége föl szemedben:
Szebb tengereknek drága gyöngyinél,
S mellyel korányi harmat föl nem ér.

S látám, hogy érzesz, hogy bú ül szivedben.
Kérdém: kiért a köny? ... Te hallgatál! ...
Ah szólj! legyen bár szód üdv, vagy halál.

XXIV.

ÉDES KÍN.

O bár szerelmem csak bűt s kínt terem,
És gyászvirágin éltető reménynek
Bimbói nékem többé föl nem élnek:
Mégis kioltni szümből nem merem.

Bűm érte van csak, érte szenvedem
A kínt; — de édes a kín s bű szívemnek,
Mint langy eső a szomjazó ligetnek,
Mert tengerökben őt, s csak őt lelem!

S habár reménynek nem mosolyg sugára,
Hogy sorsom átkát megkérlelhetem,
És díjt nyer egykor lángzó érzetem:

Még sem kívánom, hogy legyen határa;
Mert szép szeméből egy bús pillanat,
Melly mondja, hogy szán, szűnnek üdvet ad!

XXV.

NINÁHOZ.

Részvét könnyűi gyöngyelvek szemedben,
Sohaj dagasztá, lányka, kebledet;
Bús érzemények gyötrék lelkedet —
Kedvelt barátnéd sorsa ült szivedben!

S te mondhatád, hogy ingadozsz hitedben?
Világ elorzá szép reményedet,
Kéj nem fűszerzi többé létedet,
S lelked, miként rom, bánatos ridegben?...

De hol fakadhat köny? szólj, s mint feszülhet
Kebel sohajtól, hol nincs érzemény?
S ez ott tanyáz-e, hol nincs hit s remény?

Igen, te érzed! — Szűd még üdvezülhet:
Elhúnyt szerelmed újra élni fog
Részvételi könyben hit, remény ragyog.

XXVI.

STRANIERA.

Nem láthatám, hölgy! arczvonásidat:
Álarcz irígyen fedte képedet;
S mégis, követni minden léptedet,
Felköltve érzém titkos vágyimat.

A láng, szemedből melly szendén kihat,
Reád varázsszal ömleszt ihletet,
S hirdetve fennen égi lényedet,
Sejdíteni hagyja ritka bájidat.

O tedd le, kérlek, a hamis viaszt;
Tűnjék előmbe, hadd, az angyalarcz,
S lássam: ki vagy, kiért e hosszú harcz?...

Engedd imádnom hő imával azt,
Kit kétkedéssel lelkem üdvezel,
Ki szüm bezárult mennyét nyitja fel!

XXVII.

ÉN, ÉS SZIVEM.

Szólék szivemhez: „Annyi kín után,
Mit szenvedélyid harcza közt viseltél,
Derülj fel ismét, vagy csak csöndesedjél,
O szív! s nyugodjál éltem alkonyán.”

„A tengereknek zajhullámzatán
A csönd erőt vesz; a hegyrengető szél
Lecsillapul, s majd bájosabb korány kél
A dúlva ömlő záporok nyomán.”

„Hagyj! monda szivem; a nap kél s merül:
Csöndet, vihart hoz, s visz megint magával,
S az éjt elüzi fényes hajnalával;”

„De rám sugára többé nem derül.
— Ha veszve a szív üdve és nyugalma;
Nem adja vissza azt az ég hatalma!”

XXVIII.

HAMVAZÓ SZERDÁN.

Éjfélt zugott az óra: megszünének
 A hős magyarnak lágy vigalmai;
 És, mint kifáradt tenger habjai,
 Lecsöndesült vad árja a zenének.

A néma csöndben búsan fölkelének
 Elhunyt apáink szellemárnyai,
 És dalra nyilván a kar ajkai,
 Zengett felénk a tulvilági ének:

„Köny ül hazádnak arczán, oh magyar!
 S hő teltre gyúljon minden férfikar,
 A bút elűzni gyászos homlokáról.“

„Menj, és fejedre hintess szent hamut;
 Feledd a kéjt, míg látod a borút,
 Nehogy könyezve szólj a volt hazáról!“

XXIX.

A KÉT DEÁK.

1841.

Hol szöke árja ömlik el Zalának,
Csöndes, virágos, áldott téreken,
Két férfiú él, mint szent berkeken,
Birván malasztját Isten jós szavának.

Élet s szabadság felvirágozának
Az ő nyomukban ősi telkeken:
A lelkes ajk nem nyög bilincseken,
Ha felhivá azt üdve a hazának.

A merre elhat égtől vett igéjük,
Az ész sugára száll hatalmasan:
Kezökben a szent jog fáklyája van.

Hervadhatatlan szép polgárfüzérök:
Nemzet foná azt, mellynek kivivák
A frígy babérát e hős daliák.

XXX.

NÉMABARÁT.

Czellája búsan csöndes éjjelében
Tölgyzsámolyánál térdel a barát,
Lámpája rezgve hinti sugarát
A szent betűkre reszkető kezében.

Felfelsohajt, mert hű emlékezetében
Borongni látja keble hajnalát:
Az elhagyott lányt, a kedves hazát,
Mit szentül őriz roskadó szivében.

És visszavágyik szüze hű ölébe,
S mellyet viharként pártdűh szertetépe,
Szolgálni vágyik a szép, árva hont;

De oh! határ van, mellyet sírja vont;
S a mécs kialszik, megszűn hő imája,
— Mert nincs szerelme, nincs többé hazája!

XXXI.

ROSTY ÁGNESHEZ.

1842.

Mint Grátiák az újuló tavasznak
Selyemvirányin aetherszárnyakon :
Akként lebegsz te a mért hangokon ,
Kedvét ha zengik epedő magyarnak.

A férfiszívek kéjre olvadoznak ,
Öröm dereng sok lelkes homlokon :
Mert szép remény leng bájos tánczodon ,
Hogy szebb jövője még leend e honnak !

O bár ne csaljon, lányka, e remény!
S melly tánczra felhí, a szent érzemény,
Minden szüzében éljen e hazának ;

S a hölgykebelben égő tiszta láng
Idézzen ősi fényt és díszet reánk —
Minőt Budára Corvinok hozának !

XXXII.

AGG VITÉZ.

Neked születtem drága, szép hazám!
Tiéd valék, bár pór, szív s érzetben;
Gyönyört találtam mindig szent nevedben,
S hívém: leszesz te ápoló anyám!

A sorsnak átkát nyugtan hordozám,
Nem részesültem áldásod s kegyedben;
Csatáztam érted számos ütközetben,
Oltárodon hű vérrrel áldozám.

S te, melly szabadság szent jogát örökléd,
Éltemre rabbá tettél, Hunnia,
S fényes nyomornak lettem bús fia!

Várt nyugalomra pályám nem vezérléd,
A rokkantót meg nem vigasztalád —
Szerelmemet, hon! így jutalmazád.

XXXIII.

FÉLTÉS.

Mi kínos érzés, gyötrő szenvedély
Borúl dühöngve lángoló szívemre?...
Nyelvem szidalmat, átkot szór egekre,
Belőlem, oh lány! mondsza, mit tevé?

Feszült eremben dülva forr a vér,
Szerelmem üdve fordúl kín s keserre,
Csak egy könnyű sem jó égő szememre,
Szűmben kigyóknak lázadt serge él!

Féltés rohant meg, az gyötör halálra!...
Te, kit imádék, mint Istent, kinek
Arczát irígylém forrás tükrinek,

És melly enyelgve hónyakadra szálla
Az esti szellő csókjának — te, lány!
Megcsalva engem, csüggél más nyakán....

XXXIV.

AJÁNLAT,

az aradi vészlapokhoz.

Leszállt reátok sujtó ostorával
Az ég haragja, honfitársaink!
Fölöttetek vad inség árja ing,
Körülfogott a vész duló hadával.

Eltelt egész hon jajotok szavával,
Völgyink megérték, és meg halmaink;
Segélyre nyiltak gyöngye karjaink,
És jött az ember — érczajándokával.

A mûsa hoz most áldozmányokat:
Szerény fûzérét megszentelt daloknak,
Enyhíteni kínját a vérzõ jajoknak.

Szívból szakasztá a szent hangokat;
S ha egy könnyû fog szûnni hõ dalára,
Gyöngyül tüzendí azt szûz homlokára.

XXXV.

HAHNEMANN.

1.

Fölreszketett a századóriás,
 S mit keble, válla régtől hordozának,
 A szörnysötétnek — átkos magzatának —
 Megúrva terhét, fényért küzd, csatáz.

Vítt; s íme ajkán leng örömfohász.
 Feltűn mosolygva bére a csatának:
 A fénysugárok szerte áradának,
 Nem holt betű már — él a jósírás!

Az ész szabad, lát! győztesen bejárja
 Nap s csillagoknak pályatereit,
 A földkebelt, és tenger mélyeit.

Fa, ércz, növény, szirt, mind önkényt kitarja
 Az ős erőt, melly benne rejtve él:
 Tiéd, oh ész! az égiszép babér.

2.

Az éjcsatában ott küzd lángeszed,
Nagy Hahnemann! S míg lélekszolgaságról,
Polgárbilincsről fennen száz ajak szól:
A gyógyyerőket, mint hős, rendezed.

Védangyalúl lesz ápoló kezed:
A kóri kínpad eltűn a világról,
S ez illetődve hall az új csodákról,
A kór hatalmát mikkel átszeged.

Jön a sötét még egyszer, végtusára;
De karja gyöngé: ész te fegyvered,
S védül csodáid ezre áll veled.

Te győzsz! S tanod' szent lelke, fénysugára
Dicső füzérbe gyűl sirod felett,
És millió szív zeng üdvéneket.

XXXVI.

AZ ÖRANGYALHOZ.

1.

Neked hozunk dalt, keblünk hő dalát,
 Zarándok éltünk szende, hű vezére,
 Ki fényt derítesz a bús pályatérre,
 Melly bűn s erény közt visz sirunkig át.

Ki égi arczczal üdvnek hajnalát
 Mosolygva bölcsönk tiszta szőnyegére:
 Erőt lehelsz a küzdők lágy szívére,
 S mi győzelemnek látjuk nappalát.

Oh lengj felettünk védő szárnyaiddal,
 Lengj! és vezérelj, óvj meg karjaiddal,
 Ha ránk hadával bűn hoz ostromot;

Élesszd hitünket égi szent erénynyel,
 Add, hogy szeressünk végig hő reménynyel,
 S teremts szivünkéből élő templomot!

2.

Isfjak, leányok! kikre hajnalával
Mosolygja a kor báját, örömét,
S ti, jámbor aggok! kiknek ősz fejét
A már haladt év meghinté havával;

Minden korúak buzgó, szent imával
Jertek dicsérni az Úr nagy kegyét,
Zengjétek a szív hálaénekét —
Ő nálatok van őrző angyalával.

A reg hasadván, vagy forrón lövelvén
A nap sugárit, és ha est leszen,
S ölébe mindent éjsötét veszen:

Ő nálatok van; s hévvel átölelvén
Szűt, keblet — óvni készek karjai:
Fel, háladalra, hívők ajkai!

3.

Im, áldozunk: az oltár készen áll,
Oltára keblünk tiszta érzetének;
Szent láng lobog rajt, s forró hálaének,
Mi ajkainkról lángin égbe száll.

Körüle terjeng kedves illatár,
S harmoniája a legszebb zenének,
Mik hön imádó szünkben serkedének,
S minőket Isten csillagtrónja vár.

Jövel, te égnek fényes angyala!
Nekünk az Úr kit örül küld vala,
Hogy légy vezérünk földi útainkon;

Jöjj! s mit kegyéért áldozik szivünk,
Vidd zsámolyához, s tedd, hogy szent hitünk
Erőre gyűjtson lelki harczainkon!

XXXVII.

SZILVESZTER ÉJÉN.

1844.

Zúg a harang: még néhány pillanat...
S egy év merül a multak nagy sorába;
Sírján ujabb áll: Isis fátyolába
Burkolva, mellybe Isten az, ki hat.

Mit rejt? Dicsőség, s üdv-e a mit ad
A bús magyarnak sok gyászév díjába?
Nem küzd-e ismét e nemzet hiába,
S karolni nem fog újra árnyakat? ...

Döbbenve áll a honfi; kebelét
Vad kétkedések kínja tépi szét,
S a multba nézve — lankad szebb reménye.

El, csüggedés, el! Él még a magyar;
S ha, hont szeretve, tenni kész, akar:
Virad reá még szebb kor égi fénye.

ÉLETKÉPEK.

EPIGRAMMOK. — EMLÉKSOROK.

AZ ADÓ ZALÁBAN.

1843.

Cum ventum ad verum est, sensus moresque repugnant,
Atque ipsa utilitas, justi prope mater et aequi.

Horat. Sat. III.

Adstrepebat vulgus diversis incitamentis; hi verberum notas,
illi canitiem, plurimi detrita tegmina et nudum corpus ostentantes.

Tacitus.

ELSŐ KÉP.

Mellyben igen elevenen rajzoltatik: mint rezzen fel álmából egy
mágnoros bajnok, s mint lesz hirdetője egy fontos dolognak.

Nem rég hazánk egy álmos bajnokának
Elhat fülébe a hír, hogy adóra
Ösztönzi vérét a nemes Kazóra,
S mármár csirát ver magva szent szavának.

Fölrezzen; — s álmát áldozván honának,
Felkap legott egy éhes, szürke lóra,
S megy, mint tön egykor a gaz Horka, Hóra:
Olcsón szerezni hírnevet magának.

Vágtat mezőkön, völgyeken keresztül,
A mint csak bírja rémletes gebéje,
S a nép tolongva fut, siet feléje.

„Mi hír? mi újság?” kérdik a vitéztől.
És ő felel: „Nagy, szörnyü nagy! — De lassan;
Közöttetek, mint látom, sok paraszt van.”

MÁSODIK KÉP.

Mellyben előadatik, hogy a bajnok az összeegyült népnek
mellyik osztályához szóland különösen.

Bámulva néz a nép föl a lovagra,
Kinek fején csügg vassisak lityegve,
S ő, egy fohászszal a magas egekbe,
Megnyitja ajkát illetén szavakra:

„Van köztetek, kit hajtanak dologra,
„S pórnak születvén, nem való nyeregbe;
„Kit bottal üznek fagyba és melegbe
„Dolgozni ingyen ország- s más utakra.”

„Az ilyenekkel szóba én nem állok,
„El messze innen, pórcsoport! — Fizess te
„Adót az úrnak, ki e hont szerezte.”

„Hanem ti, kiknek nem kopott fel állok
„A fizetésben, ős, nemes vitézek,
„Halljátok a hírt, nagy dolgot beszélek!”

HARMADIK KÉP.

A bajnok, szó és bunkó hatalmával, a sereg fölött szemlét tart,
 mellynek egy kis kuruczfutás a vége.

Ezt mondva büszkén egy nagyot köhintett,
S nyergében állva szétnézett merészen,
S nagy és hatalmas ütlegekre készen,
A nem-nemesnek távozásra intett.

A mag, szavával mellyet így kihintett,
Kikelt legott, és győzvén a kis észen
A szenvedély, lön zaj, s több testi részen
Kék folt, hová a hős nemes legyintett.

A bajnok osztván rózsaszín kedélyben
Parancsit, a pórt messze elterelte,
S kuruczfutás lön e tér itt csekélyben.

S midőn a pórok mind eltisztulának,
Köhinte ismét kettőt, s fölemelte
Sulyos zsilipjét füláncos szavának.

NEGYEDIK KÉP.

Mellyben választott sergéhez a bajnok, mint nyájához a pásztor, ihletéssel szól.

Híres gyűlés lesz! A magyar nemesnek
 „Adót akarnak vetni szűz nyakába!”
 Mond ő. — „S ki lenne olly együgyű s kába,
 „Hogy tűrje, a mint lábunkról levesznek?”

„Már is közöttünk bankókkal keresnek
 „Kiknek befúrják csontosult agyába
 „A rút adót; — de, véreim, hiába!
 „Mi ellenállunk százasnak, tizesnek.”

„Nem kell adó, mit ősink sem fizettek;
 „S ha szép szavakkal jönnek ő kigyelmök,
 „S ékes beszédet kezd a pártos elnök:”

„Ti majd utánam zúgni nem feledtek:
 „Nem kell adó, nem! szűz nyakunk ne tűrje,
 „Hogy majd szemünket a frakkos kiszűrje!”

ÖTÖDIK KÉP.

Itt előadatik a hősi bátorság, melyet választott sergében a bajnok gyűjt.

Szólt a vezér; és tetszett a seregnek,
S utána zúgta rettentő torokkal:
„Nem kell adó, nem!” feltartott botokkal,
Hosszú csoportja a nemes tömegnek.

Már van kezében ifju és öregnek:
Csákány, fokos, kard, balta, ólmosokkal;
S mint harczolóknak a vad kontyosokkal,
Szörnyű haragtól ajkaik remegnek.

S mint hadszökött hős Toldi táborával
Epedve várta ellenét csatára:
Ugy ége keblök a vezér szavára.

Ez lángjok árját gerjeszté borával,
S a „szent szabadság” átkos fűszerül lön,
Hogy vérök ellen vérök fölhevüljön.

HATODIK KÉP.

Mellyben igen élénk színekkel festetik: mint engedték a bajnok és vitézei a fontos dolog feletti tanácskozás végett összegyűlt nemességnek szabad voksát gyakorolni.

Gyűlés van. — Ezren s ezren tódulának
Erős hadakként össze a gyűlésre,
Fölfegyverezve ellenségüzésre,
Nemes szülötti egy szabad hazának!

De ellen itt nincs! Mind magyar! Jogának
Legszebbikét jön ő így tenni résre?...
Oh ég! erőt ki adtál sok türesre,
Bűnét bocsásd meg e had rút okának! —

S egy honfi szól: „Ah társim, ős nemes faj!
„Meggyűlt felettünk a gond, és ezer baj,
„Segítsük a hont pénzzel; ő az árva...”

E szóra álmos bajnokunk felállva,
Int; s száz torokból dörg: „Mink nem adózunk;
„S annak, ki máskép szól, fejére sózunk!”

HETEDIK KÉP.

Mellyben láthatni, hogy a sokszáju és sokkezű nyers erő kifog a bölcseségen.

A zaj daczára szólni kész a bátor.
Egy székre áll, s kér a hon érdekében,
Mint kell, szabad szót, esdekelve szépen;
De szót nem enged a vad ősfitábor.

„Nem kell adó, s nem ilyen prédikátor;
„Le! mert ha még szól, nem marad meg épen!“
Rivalg a csorda átkozott dühében,
Mellyet teremte maszlagos szesz és bor.

A honfi újra kér, eseng honáért,
Nem féltve éltét, hisz nem kér magáért,
S hogy keble tiszta, Istenét idézi.

Hiába! nincs szó — olly szent, olly magasztos,
És nincsen ajk — olly ékes és malasztos;
Ledörgik azt a hirnök nyers vitézi.

NYOLCZADIK KÉP.

Rajzoltatik a csata, mellyben a nyers erő az Intelligentia fejét beveri.

Van a gyűlésben kit hazája üdve
Önkényt hevíte polgáráldozatra,
S filléreit kész adni dús kamatra, —
Ezekre rontnak ölmosék sűrűdve.

Nyomúl előre, jobbrabalra ütve,
Rokkant gebéjén a vezér, s csapatja;
S a kik fizetni készek, szétriasztja,
Vág, dőf s kopogtat bunkóval dühűdve.

A kis csapat fut. — Nincs fegyver kezében;
Mert, hogy csatára jő, nem volt eszében:
S polgárerénye díját hordja hátán;

Vagy, kit sulyosban ért a balta vége,
Ledől alélva! — Helyre áll a béke,
S győzelmi kéjben felvigyorg — a sátán!

KILENCZEDIK KÉP.

Mellyben meg van mutatva: kié a győzedelem, s mint értik a bunkós vitézek e szót: „arany szabadság.”

Győztünk, vitézek!‘ mond botor negéddel
A baltahősök mámoros vezére.

„Él a szabadság, mellyért drága vére
„Folyt őseinknek a Tiszán s Dunán el!”

„Arany szabadság, oh te nem veszél el!”
Kiált, a mint csak tág torkába fére,
A nép utána: „bátrak ritka bére,
„Kivíttunk! — Veszszén, a kinek adó kell!”

A zaj nagy, és nő, a míg majd kiontja
Győzelmi gőzét a hősök virága,
— Honunk ölében termett dőre káka!...

Ekkor feláll az elnök, és kimondja:
„Nem kell adó! a többség ezt akarja,
„S hogy itt a többség, — e hadtér mutatja.”

TIZEDIK KÉP.

Mellyben a költő elmondja azokat, mik a diadal után történtek.

Szólott az elnök; s a gyűlés eloszlott.
Könnyű kebellet tántorgott lakába
A hős nemes had: nem volt szűz nyakába
Adó akasztva. — A rém szertefoszlott.

Feledve a vér, melly orrán piroslott,
Ütött vitézül husz sebet díjába;
Adószedő nem jő a cúriába,
Megóttá tőle csákány, balta és bot....

S hason feküsznek most, vagy torba mennek,
S ott esznek isznak világos viradtig,
Míg a vitéz mind pad alá hanyatlik.

— Örüljetek csak a rút győzelemnek,
Álnok vezér, s ti együgyű vitézi...
A nagy csapást a hon könnyezve nézi!

TIZENEGYEDIK KÉP.

Mellyben, mint tükörben, láthatni a dicsőséget, melyet a diadalmas vezér aratott.

Miként Herosztrat Artemisz lakának
 Üszköt hajítván pompás csarnokába,
 Örök nevének örvendett magába,
 — Örült gonosz, kit ezrek átkozának! —

Örvende szinte a véres csatának
 A bőszt vezér is; s azt hívé a kába:
 Számára lesz majd hely az Alhambrába,
 Miként szabadság sziklaoszlopának.

S fölképzélé már kondor üstökére
 A zöld borostyánt megmentett honától,
 S az istenítő dalt a szűz musától?!..

Ő így; — de átkot mond gonosz fejére
 A dúlt hazának minden jobb szülötte;
 Rá bélyegét a bűn már felsülötte.

TIZENKETTEDIK KÉP.

Melly eleven színekkel mutatja, mint zavarják borzasztó rémek
a borostyánain nyugvó vezér álmait.

Hátára dőlve fekszik pámlagán a
Híres csatának híresebb vezére;
Nehézkes álom száll borús szemére,
És tulvilág lesz elhagyott magánya.

Repked fölötte borzastollu kánya,
Bugyogva tör ki orrán barna vére,
Behintve ezzel a bajnok füzére,
Mit néki díjul bőszen Alecto szána.

Mellette a HON bús Nemtője áll:
Fejét lehajtva, mellén mély sebekkel,
Körötte éhes vércsék nagy sereggel.

S jött a Szabadság, már csak renyhe pára!..
— Ijedve hortyant Herosztrat pajtása,
S fordúl hasára, hogy — tovább ne lássa.

A MAGYAR KRITIKUS.

Egy könyv megint! s egy másik itt,
Büszkén mutatja lapjait;
S egy harmadik, meg századik....
Az ember már nem nyughatik!
Olvasni, írni szüntelen?
O nagy Apollo, légy velem!
Elhagy erőm, nem győzhetem...
Örülj, o boldog nemzetem!
Íród van untig!... S tudomány?
Miként bogyó a bodzafán,
Terem zsiros határidon:
Könyvekben dús vagy, drága hon!

Sohajt a jámbor kritikus,
Ki a kinokban torkig úsz ...
Nem is csekélység helyzete:
Alig, hogy egyet elvete,
Helyébe tiz, husz könyv terem,
Melly néki mind új kínverem.
Rosz mind, mikép istennyila,
És jaj, ha rólok úgy ira,
Hogy szerzőt nem magasztalá,
Sőt némileg még megrová!
Lesz akkor áldás ... magyaros!
Miként göcsös bot darabos;
S a legdicsőbb, legszebb nevek,
Reá, mint zápor, ömlenek.

De lássuk, mit teszen tovább?
Van asztalán nagy könyvnyaláb:
Szétnéz az ész e kincsein,
Veríték foly le fürtein....
Néz, és lapoz, gondolkozik,
Dünnyög, sohajt, ásítzik:
,Talán jó volna irtani,
,Egy részt Dunába fojtani,
,S hogy el ne nyomja a javát,
,Pörkölni, vágni a gyomát?...

,De bösz darázsok fészkebe
 ,Kezét ugyan ki dugja be?
 Szól, s újra elgondolkozik,
 Hajába kap, torzonkodik:
 ,Én nem! ... nem? ... átkozott dolog!
 ,Szivem már hangosan dobog,
 ,Hogy csak gondolni is merék
 ,Illyesmit, oh kegyelmes ég! —
 ,De mégis? ... Nem; nem soha!
 ,Magamhoz olyan mostoha
 ,Miért legyek? hadd irjanak!...
 ,De a jobb is, mit nyujtanak,
 ,A dudva közt majd szétenyész? ...
 ,Kár, kár! hogy így dugába vész.
 ,De mért legyek hát áldozat,
 ,A mellyen átoksúly marad?

Elnémul itt egy perczre; majd
 Egy korty italt torkára hajt.
 A korty, mint hinni nem nehéz,
 Valódi nektár, égi méz.
 Rá vére felgyúl harczilag,
 Lángol szivében szent harag,
 Elszánt merészség ül szemén
 Ragadja tollát a szegény,

Hogy majd dudvákat irtogat;
 S már írni kész nagy dolgokat,
 Midőn kopognak ajtaján,
 S csomó lesz eszmefonalán.
 „Szabad!” kiált nagymérgesen,
 „Perczem se múlhat csöndesen!”

Egy ifju lép be bátoran,
 Kezében egy füzetke van,
 És szól: „A műsa békőszönt
 „E lakba, és üdvezli önt.
 „Ajándokul küld verseket,
 „Minőket Hellasz emleget,
 „De nem bir eddig Anglia,
 „Sem Roma, sem Germania.
 „Hirdesse ön, dicsérje ön,
 „S leend a földön nagy öröm!”
 „Oh szép!... De....”

„Itt nincs semmi ,de’;
 „Apollo önnön ihlete
 „Leng át e versek sorain,
 „S egész füzetke lapjain
 „Lángész sugalma ömlik el,
 „Azért a ,de’ket hagyjuk el!”

„Vagy úgy? ... Helyes! tudom; .. csupán
 „Hogy én még át sem olvasám...“
 „Ha mondom, ön hihet nekem,
 „Sőt kell, hogy ön vakon higyen...
 „Hirdesse csak, dicsérje csak,
 „Vagy“

„Oh, meggyőznek a szavak;
 „Szükség ököltre, botra nincs.
 „E versek itt, valódi kincs;
 „Szépek, dicsők, s én örülök,
 „Hogy van szerencsém... Leülök
 „Tüstint, legitt, s kihirdetem,
 „Magasztalom tul egeken!“

A kritikus még bókola,
 Feledve, hogy van ostora;
 S a bók közt észre sem vevé,
 Hogy a manó már elvivé
 Nyakárul a nagyszáju hőst,
 S magával játszik szemkötöst.
 „Elment? ... No várj, te Helikon
 „Tövében termett tikhuron
 „Növelt madárka, majd adok!
 „Tán még hajadba is kapok....“

Kezében a könyv. — Olvasott
 Belőle már néhány lapot;
 És írni kezd ... De im zörög
 Az ajtó, s újra feldörög:
 „Szabad! ... Talán ma a pokol
 „Vendége egyig szétoszol,
 „S mindnyája én nyakamra száll? ...
 „Ez már valódi kinpohár!“
 Egy másik ifju jő. — „Uram,
 „Bocsánat! mond, hogy én szavam
 „Zavarja önt. — Egy dráma itt;
 „Olvassa, kérem, lapjait.
 „Kísérlet, első, mit tevék,
 „De ellen már nem állhaték:
 „A bennem élő istenek
 „Verselni, írni késztenek
 „Legyen kegyes, legyen szelíd! ...
 „Kiolthatatlan láng hevít,
 „Érzem; de, hogyha ostora
 „Könyörtelen sújt: ah! tova
 „Hajítom akkor tollamat,
 „S fejére szórom átkomat,
 „Hogy a Parnassus bércziről
 „Leverve, bájfüzéritől

„Megfoszt a hirnek engemet;
 „Gyászolja a hon estemet!
 „De írni többé nem fogok,
 „S ha vész egy lángész, ön lesz ok...“
 „Oh kérem, kérem, kritika
 „Lángészt nem ölt meg még soha;
 „S én azt hiszem, ha músa szól
 „Ön ihlett tollvonásiból:
 „Füzére hervadatlan él
 „A szent művészet fényinél;
 „Ezt önnek bátran mondhatom...“
 „Legyen szabad megvallanom
 „— Szerényen, ámde önbecsem
 „Méltánylatával — úgy hiszem,
 „Uram, miként első mivem
 „Meg fogja lepni önt!...“

„Hiven

„Elolvasom.“ — „S dicsérni fog
 „Ön, nemde? ... Szűm máris dobog.
 „Minő öröm! Hirem, nevem,
 „Az ég ivén ragyogna fen....“
 „Azaz, ha ... kérem...“

„Oh igen,

„Ön bámuland szép versimen!

„És a hatás! .. Ah, már tudom ,
 „Rettegni öntől nincs okom. —
 „A műsa önnel!”

„És veled? ...

„Babérodát majd megleled!
 „Dicséret és magasztalás,
 „Mit e szerény sereg vadász.
 „Mind lángész, mind! s ha olvasád,
 „Chinának ittad mákonyát!”

Igy szólva, újra írni kezd...
 Nem lát, homályos már az est;
 Gyufát keres, de nem talál,
 „Ez már boszantó! ... a tatár
 „Vinné el agg legényemet,
 „Ő is kinozza lelkemet!...
 „A fényteremtőt kéz alól
 „Eltenni így a vén bagoly! ...
 „Milly tenger eszme, gondolat,
 „Csontig hatandó karczolat,
 „Csipés, s kaczer bók röppen el,
 „Hogy rögtön toll nem fogja fel!...“
 Így dörög a jó kritikus,
 És majd szakál, majd a bajusz

Lesz elsimítva ajkiról,
Hogy hallja önmagát, ha szól.
Motozza, szórja könyveit,
Hiába! gyúfa nincsen itt.
De jó az ég, megszánja őt,
A kinteherrel küszködöt:
Elküldi a nagy csillagot,
Melly ép telőben ballagott
Mindig felebb a menny ivén,
Fényt hintve szét a föld színén.
S midőn irónk tárt ablakát
Elérte, üdvezlé lakát.
,Ah, szende hold!..' sohajt fel ez,
S gyufát már többé nem keres;
Feledte azt, s a verseket,
És a dramát — e kincseket,
Miket vendégi hoztanak;
Eszméi most tulrontanak
Szobája festett négy falán,
S a nyájas holdnak súgarán
Felszáll az égre önmaga,
Miként az éjszak csillaga;
És elmereng kéjittasan
A tiszta ég sphaeráiban;

Boldog, hogy pillanatra bár,
 Nyugalma van ... Szegény tatár!
 Hisz kritikus sem volna ő,
 Ha életében olly idő
 Lehetne, melly baj- s gondüres!...
 Alig, szegény, hogy fenn evez
 A csillagok fényútain,
 Nyikorg az ajtó sarkain....
 Fölrezen ismét, visszanéz,
 S működni megszűn benn az ész.
 Két donna jön: szép ékesen
 Öltözve...Tán színész leszen? ...

„Jó, hogy találjuk önt, uram,
 „Önnel kis számolásunk van!“
 Így kezdi egyik szerepét,
 Feléje nyujtva hókezét.
 „Ön színbiráló, nemde?“

„Az!“

„Igen? no szép! Tehát igaz,
 „Hogy ön gyaláz minduntalan
 „Minket, s mi csak művészi van
 „Rajtunk, szinen, vagy szinpadon
 „Kivül, rólunk mindent levon? ...“

„Azaz ... ha ... kérem; engemet
 „Csupán művészi szem vezet...“
 „Hallgasson ön! hiszen fecseg
 „Untig, ha ír; engedje meg,
 „Mi is hadd szóljunk önnek itt.
 „Meguntuk oktatásait:
 „Művészetet hord ajkin ön,
 „Illyet Thalia megköszön;
 „Meglátszik ferde tanjain,
 „Hogy azt se tudja: mi a szín?...“
 „Lehet; de mégis tán ... ha ...“ — „Csitt!“
 „Már hallgatom szent hangjait?
 „Bocsánat, hogy merészelék;..
 „Szándékom tiszta, tudja ég!“
 „Ha mondom, csitt! ... vagy...“
 „Hallgatok,
 „Egészen fül, s csak fül vagyok.“
 „Ön egy rút kontár! tudja ön?
 „Igen, kontár!...“
 „Ah, köszönöm!...“
 „Rám nézve nagy megtisztelés,
 „Kivált, ha mondja illy művész...“
 „Dicsérni nem, csak róni tud.
 „Színészi tárgyban ferde ut:

„A művészt elcsüggesztené,
„Hirét ha öntől félténé;
„De annyi észszel még vagyunk,
„Hogy önre mit sem hallgatunk.
„Ki is követne olly utat,
„Minőt előttünk ön mutat?
„Ön! a kinél nincs semmi jó,
„Mi szűk agyába nem való...
„Hisz majd hajékunk áll lazán,
„Majd öltözünk, mint egy kazán;
„Kötényünk czifra, s a fodor,
„Lógg szerte, mint hol tyuk kotor;
„Majd a szalag nincsen helyén,
„Vagy megbotránkozik színén;
„Most nyávogunk, majd susogunk,
„Máskor megint nagy páthoszunk!
„Még állni s ülni sem tudunk,
„Hol lépni kéne, ott futunk;
„Kezünk csak úgy jár fel s alá,
„Mint csép, ha tót széthadará;...
„Szó mint száz....“

„Ah, elég, elég!“

„Eleg? a nagyja hátra még!...“

„Szóval, ha ön szép modorán
 „Javítani nem fog jó korán:
 „Ugy Thaliára esküszöm,
 „Rut firkáit megbánja ön....
 „„Ugy van!““ kiált a másik is,
 „„Majd megszeli a haris,
 „„Mert, hogyha így folytatja ön,
 „„Szemét e tiz, sőt husz köröm,
 „„Kiássa....““

„Irgalmazzanak!

„Kérem, kérem, csak hagyjanak!
 „Önök művészet hősei,
 „S a színbirónak czikkei
 „Ezentul másképp szólanak:
 „Szalag, fodor, kötény s a nyak,
 „Tagjártatás, hang, és szemek,
 „Mind, mind művészi és remek!
 „Oh nemde?... Már mindent tudok;
 „Csak béke, nyájas angyalok!“
 „„S hát úgy legyen! mert....““

„Úgy leszzen!“

„„Ha ön tovább is így teszen,
 „„Irunk mi majd szép kritikát,
 „„Mert van kezünk ... Jó éjszakát!...““

„Jó éjszakát!” sohajt szegény,
Örülve, hogy már küszöbén
Túllépe a két furia —
Te lányaid, szűz Thalia!

A mint magára hagyatott,
Bezárja ajtaját legott;
S tán írni fog most kritikát?
Nem ő. — De mit teszen tehát?
Fekszik ruganyzott pamlagán,
Kinéz az éjbe ablakán:
S átkozza váltig a napot,
A mellyben írt birálatot
Először; és tesz szent hitet,
Hogy nem mond több ítéletet,
Teremne bár még annyi gyom
Mezőiden, oh árva hon!

MAGYAR ADÓZÓK.

O jaj, halomra, romba dől maholnap
„Az ezredéves constitúció!
„Nyakunkra nő az átkozott adó,
„Melly elsodorja azt, mint felzudúlt hab!”

Sohajt Maraszdy; s egy ólmos botot kap
Kezébe, s forrván vére: lángoló
Arczczal, miként a bősült harczoló,
Szép füttykösével jobbrabalra sújt, csap....

„Arany szabadság! mellyet őseink
„Vérrel szereztek, vérrel tart fen ólmunk,
„Szűz vállaink! oh, vérrel is megóvunk...”

— S míg ő emígy zúg, foszlik rajt az ing,
Mellyet fokossal tépe szét egy ősi,
Ki így szeretne ősileg fizetni.

EGY KÖNYVTARTÓRA.

Ajándokod, szűz, kedves énnkem,
Mint szomjas őznek forrás gyöngyei;
És drága, mint az ég szeráfinak
Az üdvezület tiszta lelkei;
Körüle leng a hű emlékezet,
S örökre áldom a nyújtó kezet!

Meghatja ihlet rátett könyvemet,
Lelkem belőle édet, kéjt merít;
Feldúlt szivembe új reményt mosolyg,
Melly üdv jeléül tűzve rá — a hit;
S ha tud remélni, hinni a kebel:
Szerelme mért nem támadhatna fel?

EMLÉKKÖNYVBE.

I.

Nevem fölírom jel gyanánt,
Melly áll beroskadt sír felett,
Mellyet csak szél zugása bánt,
S vad zápor öntöz köny helyett;
 És melly alatt szív hamvad el,
 Szerelme és reményivel.

S midőn feléd, kedves leány,
Az életarcz mosolygva néz,
S pályád virágos csónakán
Nap s éjed új kéj közt enyész:
 Kiért nem ölte senki gyászt,
 Látván e jelt, hozz egy fohászt!

II.

DEÁK KÖRALBUMÁBA.

A Zala partjairól lángelméd szertesugárol,
Merre magyar szív ver, s szól magyarajku világ.
Kebled szent lángját, ajkadnak tiszta igéit
A haza üdvéért, érzi, megérti e hon.
S lángod, igéd szívünk hő vérén hálafüzérré
Forrva, dicsően száll vissza fejedre, Deák!
Vedd a füzért: szebb díjt nem nyújthat honfűbabérnál
Senki! s viseld, míg élsz — annak, s azért, ki adá.

III.

EGY KACZAGÓ LEÁNYNAK.

Nevess, kaczagj, leányka, mindörökre!
Sok van, kaczagni min kell, min lehet;
Szinpad világunk, rajta sok bohócz van,
S a bölcs közöttök jobbat nem tehet,
Mint megkaczagni bárgyuságukat;
De, ám vigyázzon a bölcs is magára,
Nehogy kaczagva nézzen más reája —
Mert a bohóság rá is visszahat!

IV.

Emléklap ez? ... S mit irjak én reá?
Hogy jót ohajtok szívem mélyiből,
Azt jól tudod. — Vagy arra kérjelek tán,
Hogy ne felejts-el? .. Az hiú kíváнат!
Emléket, ha e darab papírra
Kell vésnem azt, pár óra, távozásom
Után, letörli, és majd én feledve
Leszek, ha ott nem élhetek, hová
Nevem beírni csak magad tudod. —

Oh írj szívedbe, mint beírtalak
Enyémbe én, szép hölgy! és nem feledsz,
Mint én feledni nem foglak soha!

V.

Majd ha hosszú téli esten
Kis leányod álminál
Ülsz virasztva, s lelked édes
Mult időkre visszaszáll:
És lapozva, itt e könyvben,
Tisztelőid névsorát
Szép szemednek égi tükre
Andalogva nézi át:
Lesz talán egy gondolat, melly
Tévedetten ott keres fel
Engemet, hol nem leszek...
E talányt szűd fejtse meg!

VI.

Mosolygva élsz, leányka,
Miként virág tavaszkor,
Mit még vihar nem ére,
Sem égető sugára
A nyári nap szemének;
Gond nélkül élsz, miként kis
Madár a zöld ligetben;
S miként foly a kies völgy
Kristályvizű patakja
Virágos ágy ölében.

Sok volna azt kívánni,
Hogy élted így haladjon,
Leányka, mindörökre:
Mert vagy korán leszállnál

A sír sötét ölébe ;
Vagy kéjid is megunnád
S szünnél a jót becsülni.
Lásd: a tavaszt követve,
Forró sugárt hoz a nyár,
Aszalni a virágot ;
És a vihar nyomában
Mosolyg derülten az ég,
S a kis virág föléd
Csókján a lágy zephirnek,
Mit enyhe estkorány hoz.
Ligetben a madárka
Felejtí üdvezelni
Vigan a rózsahajnalt,
S betölti búdalával
Az ébredő vidéket,
Párját ha nem találja ;
És a patak kavics közt
Habbá verődik össze,
Hogy gyöngy legyen vizéből.
Igy változik körülünk
Minden, s varázst ez által
Nyerhet csak a való jó,
Ez által a való szép.

Legyen tehát mosolygó
Te életed, leányka,
Mint ég derült korányon;
De szállja meg ború is,
Hogy megtanuld becsülni
A szív örömderűjét:
Csakhogy borúd ne tartson
Soká, s az ég mosolygjon
Hosszas derűt szemedben.

VII.

Ha lesz, kecses szűz, pillanat, midőn
Szived magába szállva, elfelejti
A külvilágnak csalfa édeit;
S ki érdemet hű emlékedre tőn,
S nevét aranyzott könyved lapja rejti,
Felhíja eltűnt órák perczeit:
Gondolj reám is, csak egy gondolattal,
Ki víttam egykor lángzó indulattal
A földi mennynek titkos üdveért;
S szánj: mert szívemnek sors nem engedé meg,
Hogy visszazengje tiszta érzetének
Hangját a hölgyszív, melyért küzdve élt.

VIII.

KAZINCZY GÁBORNAK.

Barátnak irjak emlékverseket?
 Barátnak, a ki nem képes feledni,
 Rakjak betűkből én kereszteteket,
 Hogy megtanulja: mint kell eltemetni
 Hű kebleket?...

Nem én!

Érzést irok ki szümből: — egy lapot,
 Mellyen virágra fejlőd hit s remény
 Imádja forrón a kelő napot;
 Mikép imádnak ájtatos bramínok,
 Kiknek veséit tépik éji kínok:
 A napba hisznek, a naptól remélnek,
 Az éj szülője nálok a veszélynek!

Hitem, reményem térdre hull a nap
 Előtt, s imád! — Oh eljőend, barátom!

A nap, s világa tartós fény leend;
És megboszúlja majd a hittelent,
Meg a reménytelent!
S én díjt nyerek, ha látom,
Kit éjen által fel magasra kap
Az esti gőz, az majd mélységbe hull,
S én, ismeretlen, szent hit és remény
Szárnyán, kikelve lankasztó porombul,
Fenn lengek a menny bíborrétegén.

Hitem, reményem, oh hidd! a te munkád
Egy részben. — És ha a baráti szűnek
Nem fáj, rebegnem itt őszinte hálát:
Vedd azt, s örülj te a parányi műnek!

Ha hála nem kell, bár őszinte, hő,
Mellyet hozék én, titkon szenvedő:
Oh akkor írd fel szűdbe engemet,
S tépd össze, kérlek, emlékkersemet,
Melly tán szobor lőn, tudtom ellenére,
Homályt vető szűm édes ingerére.

IX.

Légy ember, s polgár! E kettő lakja, hevítse
Kebledet, oh ifjú: a haza s emberiség. —
Áldozd emberekért abból, mit sors kegye nyujtott;
Áldozd a honnak mindenedet — magadat!

X.

Szent neked a haza ; szent, szép szűz ! a nemzeti
szózat ;

Szent, melly közjóért lángol, az ifju kebel.
Oltárt szívedben nem múltó, játszi szerelmek ,

Egy maradóbb érzés : a haza ügye emelt !
Volna sok illy lányod , nem volnál , Hunnia ! öz-
vegy ,

S búd felhője helyett ajkadon ülne mosoly.

EPIGRAMMOK.

I.

EGY LEÁNYKÁHOZ.

Volnék rózsabokor, mellyen szép májusi hajnal
Nyílt bimbókra mosolyg, s öntözi harmatait;
Átültetném magamat kertedbe, leányka,
S kérném Zeüsz: vegye el gyöngé töviseimet:
Hogy félelmetlen tűzhesd kebeledre virágim,
S bizton járja körül illatuk árja szived!

II.

IRÓSZEKRÉNYKE ÁTADÁSAKOR.

Ida! ha szűz kebled boldog szerelemre hevűlvén,
Titkos gerjelmed lángja kitörni akar;
S szívhódítódnak szép ajkad szólni szemérmes,
E szekrénykéből írd neki, hogy — szereted.

III.

EGY HONFIRA.

A haza haldoklott; vihar és vész szálla föléje,
S a nemzetre sötét föllegek éje borúlt.

Zúgott a szélvész; egy népet készüle sírba

Dönteni mérgében, mellyet aludva talált.

És megijedve futott menedéket lelni a gyáva,

Míg merevedve megállt a rom előtt az erős.

Szót emelél! szavadat mennydörgés hangja kö-
vette,

S a vizek árja, hegyek bércei visszazugák.

Megszakadozva oszt a felhők tábora széjjel,

S isteni arczatát kezdte mutatni — az ész.

Lélekzett az erős, megszűnt a gyáva remegni.

Látva: jogot van még védni idő, van erő.

És tettekre hevült a nép gyöngéje, erőse

És nappalt derített újra hazája fölé.

IV.

ILMÁRA.

Benned az istenség hű mását lánggal imádtam,
S tisztán, mint Cherubok szent kara égben imád.
Láttad imádásom, szép hölgy! s kikaczagta az
 érzőt;

**Slátám, hogy mit imád szűm, nem az isteni más...
S most fájjon kebelem, hogy a trontól visszavo-
nultam?**

Szólj magad, Ilma! üres mennyet imádhatsz-e?

BODZAPATRIOTISMUS.

Bodzavirág izzaszt. Milly jó szer honszerелеmre !
Tarky iszik bodzát, hogyha hevűlni akar.

PÉNZ ÉS EMBER.

Pénzre siess szert tenni, B o d ó, mert pénz teszen
embert;
Pénz nélkül, te B o d ó, ember aligha leendsz.

VII.

TANÁCSADÓ.

Mit tudtod nélkül teszek, azt te roszalni tudod csak,
S tudtoddal tennem, S z e n d e r y, mit se szabad.
Mit tudtod nélkül teszek, az rosz: mert en erőmé;
Kérve tanácsod, szólsz: majd teszek én — te
csodáld!

VIII.

ILMÁHOZ.

Kín, ha veled vagyok ; és kín, távol lenni tetőled;
Égek melletted, nélküled , Ilma ! fagyok.

Dúl egyiránt láng , fagy ; megemésztik szűmet a
kín , vágy....

Add: égjek mindig — s kínomat elviselem !

IX.

SZÓ ÉS GONDOLAT.

Szólni tilos, gondolni szabad, bár nyomjon az
önkény:
Zsarnok hallja szavad, látja vesédet az ég!

X.

HAJDAN ÉS MOST.

Férfi karok szerzék, ősz fők tarták meg e hont ; —
most
Gyermeki kar s lágy ész sírba viendi szegényt!

XI.

EGY EREDETI MAGYAR IRÓRA.

Torday nem fordít; fordítás szolgai munka:
Lángesze röptét illy nyögbe szorítani? — nem ő!
Jobb alkotni, dicsőbb is: van forrása — özönlő,
És apadatlan, a míg — Boz ki nem írja magát.

Nem megy a vers, Bordács? ne kinezd el
lusta velődöt;
Végy könnyebb munkát: vetni, kapálni tanulj!

„Pang irodalmi mezőnk!” mond búsan T ö g f y ;
s ragadva
Tollát, ír, nyomtat — s kész az iralmi vizár!

4

LELKES IRÓ.

**Meghalt Lelkedy úr, nagy író; s mit senki,
míg élt, nem
Láthata, megjelenék lelke — halála után!**

XV.

TANULÁS

Holtiglan tanul a jó pap, mond példabeszédünk ;
Mind pap lett a magyar: tűrni, kitűrni — tanul !

LEVELEK.

15 *

I.

BARÁTOMHOZ.

Fiume, 1832.

Nyugodni készült a nap, oh barátom!
Fényes körében, Monte-Maggiorénak
Szakadt tetőjén, csak felére látszék,
S biborfolyammal önté el magas,
Az ős világgal egykorú fejét.
Keletre, szűk, de nyájas tengerünknek
Színes habokból font gyűrűiben
A víz lakója — fürge halcsoport —
Uszkált, eviczkélt; míg majd partot érve
A táguló kör, ünnepélyesen
Loholta a szírt tágas, mély ürét.
Fölötte Veglia, e fölött viszont agg

Dalmatiának sziklabérczei,
 Hószőnyegökben köd gyanánt borongtak,
 Az esti lángban égő föllegek
 Közé emelve kúpjokat; le délre,
 A puszta Cherso könnyü halmai
 S homokfenyéri zárak el magasztos
 Füzéralakban a szép látományt —
 Egy eltűnő év végső alkonyát!

Igy láttam én e bájos tüneményt,
 Így, oh barátom, néhány percz előtt;
 És felsohajték meghatott kebellem:
 „Isten! hatalmas földön és az égben,
 Ki egy szavaddal hoztad létre a
 Világ csodáit semmiből, mi bölcsen
 Vezérel ujjod mindent! ... Im, midőn
 A tél, elölve a természetet,
 Bájit halálos sírba ringatá,
 Midőn nyugodni száll alá a nap,
 S nyomán enyészni látszik minden élet:
 Nyugtával ünnep támad, s alkotó
 Karod hatalmát fennen hirdetik
 Kelet s nyugatnak bíborral szegett
 Felhői, bércei a mennyet verő
 Havasnak, a mély völgyek bús homályi,

A szirtes erdők zöldelő fenyői,
 S a tiszta égnek millió világi!...
 Örök, hatalmas! oh deríts vizont
 Fényt a hazára, széjjeláradót
 A Kárpatoknak hosszú lánczsorától,
 A merre habja foly Dunánk s Tiszánknak!
 Dicsőt, mikép a napnak lángsugára,
 S tartóst, mikép szent szódnak nagy műve,
 E nagy világ! Oh add: szeresse egymást
 A nép e földön, jó és bal viszonyban;
 Szeresse azt, kit trónra ültetének
 Elhunyt apái, s mit vérrel szereztek,
 A hont, szeresse tettben és igében!...
 Kegyes, hatalmas vagy te, Istenem,
 Tartsd meg barátim, kedvesim csekély
 Számát, o tartsd meg őket énnekem,
 És tarts meg engem, tarts meg önekik!...“

Eltűnt azonban a nap teljesen,
 El a nyugatnak bíboros palástja;
 Az éj homálya, csönde szállt helyébe,
 S pihenni inté a természetet
 Szelíded álom enyhe karja közt.

Eltűnt azonban a nap, oh barátom,
 El! és magával vitt egy évet; ah,

Egy hosszú évet — kurta életünkből!
 S ki tudja, holnap, hogyha felragyog,
 S életre költi a természetet,
 Egy új jövőnek kezdve meg sorát:
 Reánk mosolygni fognak-e sugári?
 Vagy míg befutja éves pályatérét,
 Az éj sötéte nem borít-e el
 Örökre, s lengni nem fog-e az esti
 Szellő fuvalma sírhalmunk fölött?

Éljük, barátom, éljük a jelent!
 A csak fakadni kezdő rózsabimbót
 Keblünkre tűzni jer, siess! mire
 Kelyhét kitárja, tán már nem vagyunk!...
 Jelen miénk csak; mért busítson a
 Kétes jövőendő szerfelett, s miért
 Emléke annak, a mi elhaladt?...
 Sötét lepellel vont a bé jövőnket
 Bölcs alkotónknak jóltevő keze:
 Titkába jutni hasztalan sovárgunk.
 S a multat, Endre? .. oh nem képes azt
 Az isteneknek mindenalkató
 Hatalma többé visszateremteni!

II.

DÖBRENTÉI GÁBORHOZ.

Fiume, 1833.

Légy üdvezelve, nyájas békehely,
 Csöndes magányom szent nyugalma te!
 Hol fáradt élted fürgetegszeszélyi,
 Miként viharzó tenger habjai
 Ingathatatlan szirtek ősfokán,
 Megtörve hullnak szét; s hol a világnak
 Zaját feledve, bátor szárnyakon
 Örök honába lelkem visszaleng;
 Hol elfogódott szívem rejtekéből
 Ezer világnak titkos hangja szól. —

Itt, itt barátom, kedves Gáborom!
 Előmbe véve szép phantasiádat,

Helylyel szelíden — mint a májusi
 Tündér Eosznak hűs fuvalmitól
 Ingó virágok balzsamillata
 Szűz aetherekbe — kéjjel szállok át
 Elűsionba, s Rózám ajkiról
 Gyönyörrel égi csókokat szívok.
 Majd a hatalmas röptű sas gyanánt,
 Fenn lengek égnek tág határain,
 S bejárva a nap s csillagok ragyogló
 Ösvényit, büszkén nézem a világ
 Porát s dagályos semmiségeit!...
 Látom: mi elmúlt, mint merült örök
 Homályba visszahozhatatlanúl!
 Látom jövendőnk éjlepelbe burkolt
 Vázát, s mosolygó arczát a Reménynek;
 Érzem, mikép gyújt, mint hevítget a
 Jelennek éde, s ösztönz élni azzal,
 Mit kész karokkal nyújt; mikép remegtet
 Kétes jövendőnk csalfa képeit
 Forrón ölelni; mint csüggeszti el
 Az ifju hősnek hírre gyúlt szivét,
 S a győzelemnek mármár bérczetetőin
 Állót, a küzdés széjjelolvadó
 Szép bére — édes álmoképei,

Miket szivére egykor hön ölelt,
 Miként Chitone alvó kedvesét
 Ölelte titkon Lathmosz berkein!

Nem vágyik, ah nem! lelkem szélveszes,
 Kétes csatákra! — Bíbor nem vakít el
 Engem, sem ércz, sem gyöngye Indiáknak,
 S a bajnokoknak izzadt homlokán
 Diszlő babérok véren nyert füzére!
 Mások keressék balga vágygyal azt,
 S fáradhatatlan munkával: magányom
 Áldott nyugalmát nem cserélem én föl
 Remegve szerzett és bírt kincseikkel.
 Ha szende másám myrtusgalyakat
 Nyerhetne ékül nyájas homlokára:
 O hidd, barátom, boldogabb leendnék,
 Mint kit csatákon nyert győzelmiért
 Kelet s nyugatra kürtöl a világ,
 S kinek nevét, dús Phrygiák kövébe
 Arany betűkkel vésve, hirdeti
 A nemzeteknek kérkedő szava! —

A szűt, velem melly összeolvadoz,
 Melly visszazengi keblem hangjait,
 Én feltaláltam! — Hölgyem hű ölén,
 Távol világtól, csendes házi körben,

Csüggök gyönyörrel, melyet a világ
 Nem adhat; ah nem! mert nem ismeri
 E szent gyönyört ő. — Itt, e hű sziven
 Csüggök: feledve sorsom vad csapását,
 Feledve könnyen és könny nélkül a sok
 Kínos csalódás sebző töreit.

Nyugodt kedélylyel nézek vissza innen
 Szirtekre, mellyek könnyü csónakom
 Zajló habok közt vésszel környezék;
 S nézek nyugodtan örvényekre, hol
 Csalárd Syrenek bájló énekökkel
 Vágytak veszélybe vonni. — Kedvező.

Szellők kelének még pályám delén
 Sajkám fölött, és langy fuvalmaik
 Enyhén, miként a kedves kisedet
 Álomra szokta lassu dal között
 Ringatni szorgos dajka, ringatának
 Félszenderülten vágypartok felé.

Bevonva áll már megtört árboczom
 Felett vitorlám, melyet a liburni
 Tenger hatalmas rengetője, Auszter,
 Kényére egykor fellobogtatott;
 Remény s szerelmi színe, mellyeket
 Reá az ifju feste lánghevében,

Habok dühöngve csapkodó vizétől
 Félig lemosva, félig elvegyítve,
 A csipkebokrok árnyiban tenyésző
 Szerény virágok bájszínét mutatja.
 Vészhányta sajkám, már kikötve nyugszik
 Kies virányon, s zászlóm vászna, a
 Futó zephirkék játszó szárnyitól,
 Szűz liliomnak gyöngé szárain
 Lobog szelíden, s rózsabokrokon;
 Életduló vész vad zajlási hozzám
 Nem hatnak: árnyas fűzek közti csermely
 Lassú beszéde váltja azt fel itt,
 Vagy esthomályban fáim lombjain
 Elelsuhamló szellők lágy fuvalma,
 S a fülmiléknek bájoló dala,
 Mit fondor észszel ember nem zavar, mert
 Irígy tolongást itt nem ismerek.

Hahogy barátim békőszöntenek
 Csöndes lakomba: tiszta érzetek közt
 Szorítom én meg jobbukat, s vidám
 Arczczal fogadja őket hitvesem;
 S bár szűk csűrőmben felhalmozva nincsen
 A sík Banátnak dús termése, sem
 Hires Tokajnak csillogó nedűjét

Nem rejti kisdéd bortárom; de készen
 Mindig, mi enyhet adjon éhgyomornak,
 Szomjnak: homályos völgyem szép gyümölcse,
 És a csekének agg aranyleve.
 Mint Pyrrha egykor vándor isteneknek,
 A jó barátnak szívesen teszi
 Asztalra ezt a gondos házi nő.

Itt, e nyugalmas körben, mennyei
 Elégedettség közt tekintek én a
 Szent célra, mellyre lelkeim alkotá
 Mindenhatóm; nem félve, nem remegve
 Jöttét halálnak, s hogyha végezem
 Fény nélkül, ámde csöndes-boldogan
 Zarándok éltem: nem halok meg, ah
 Nem én, egészen!.. Fenmarad, mig élnek
 Nőm s magzatim, fen emlékem szivökben,
 S a költözőnek megtörő szemét
 Befogja gyöngén, reszkető kezével,
 Szivemnek élő része — hitvesem;
 Hő érzet s áldás kísérik hideg
 Testem virágos nyughelyére, és
 Caesar dagályos sírkövét felettem
 Forró könnyekből álló váltja fel!

III.

F* ENDRÉHEZ.

Fiume, 1834.

Mint vártalak, mint örvendtem, hogy eljössz,
 S együtt bebolygjuk szirtes partjainkat,
 Együtt eendjük a fűgék virágát:
 Sziklás vidékünk izletes gyümölcsét;
 S szomjunkat forrás hűvös gyöngyivel
 Oltandjuk, a gyér pázsiton ledőlve,
 Halvány olajfák kedves árnyokában.
 De már közel van Márton, s tégedet
 Sáros Göcsejnek bokros telkei
 Tartnak lekötve, s a késő szüret,
 Mellynek vigalmát én nem oszthatom meg,
 Ki számüzöttként élek tengerünknel,

S epedve kértem a jegedt szakálu
 Éjszak honából délre jött szelektől:
 Mint van hazám, a kedves szép Magyarföld?
 Miként barátim, kiktől elszakadtam?
 Van-e, ki rólam még emlékezik,
 S ölelni kész a messze távozottat?
 Vagy elfeledtek kedvelt ismerőim
 Egészen, és nincs szív, melly érzené,
 Hogy én hiányzom, s benne űrt hagyék?...
 Oh lásd, mi kínos hosszú évekig,
 Hontól, s szerettink nyájas, szép köréből
 Távol szakadva, élni — elhagyottan!

Többször, midőn a csöndes tengerár
 Tükrét örömmel járja meg szemem,
 S az esti szellő lebke szárnyinak
 Mellem kitárom, hogy hűsével a nap
 Forró hevétől lankadó erőt
 Éleszsze — ah, mert itt sokkal hevítőbb,
 A sziklahalmak puszta bércziről
 Izzón verődve vissza, fénysugára
 A napnak, semmint a berkes Göcsejben! —
 Eszembe jutnak gyermekéveim:
 A fűszegélyes csermelyek, virágos
 Rétek, kalászdús földek s lombos erdők,

Hol serdülésem kis pajtásival
 A férfikorba átható barátság
 Lánczát fűzém meg; s keblemet keser
 S bánat borítja el, megszáll a honvágy,
 E titkos, édes, szörnyű fájdalom;
 És nincs, ki nyújtson szert, írt ellene!...
 Nincs, kedves Endrém! S azt ne kérd, miért nincs?
 Rokon kebelt csak akkor könnyű lelnünk,
 Midőn az ifju szíve nyitva áll még,
 S kitarva játszi érzetnek, reménynek;
 Midőn világot alkot önmagának,
 Bájoszt, dicsőt és árnyéknélkülit,
 Örök tavasznak zöldével virítót,
 Borútlan éggel, bíborral szegett
 Szép láthatárut, s abba lényeket helyz,
 Kik mind megannyi földi angyalok!...
 Én e koron már túl vagyok, barátom.
 A sok csalódás, sorsom üldözése,
 Hiú remények, gyászos, bús valóság,
 Megcsalt szerelmim, a világ előtt
 — Mellynek futását én is dőre voltam
 Saját eszemhez mérni — rég bezárak!
 Édes szavaknak, tettetett mosolynak,

Szerelmi könynek, némberesküvésnek,
Oh Endre, hinni én már nem tudok,
Megnyilni nem tud sérvedett szívem!
S illy zárt kebellem, mint leljek, keressek
Vidéki földön szűt — rokont enyémmel?
Miként hihessek idegen ajaknak,
Mellyet nem értek, vagy csak félig értek?...

Jer, ah jer, Endrém! majd ha a telet
Elűzi ismét a nyájas tavasz,
Jer, és beszélj: a hon miként halad
Magasbra jóban, szépben és dicsőben?
Jer, és vigasztald bús barátodat!

IV.

BARÁTOMHOZ.

Fiume, 1834.

Kedvelt barátom! mint ohajtalak
 Keblemre zárni téged e napon,
 Mi hön ohajtom a baráti csókot
 Ajkadra nyomni!...Engedd ünnepelnünk
 E szent napot, melly fényével köszöntött
 Bölcsődben első: szent leend nekem
 Örökre e nap, szent! mikép enyém.

Boldog valál te akkor már, barátom,
 Mikor születél: Hórák s Grátiák
 Istenkarukban vittek a kies
 Arkádiának szentelt berkibe:
 Szelíd örömben élted gyermekévid
 Mindig borútlan napjait; reád

Az égieknek jóltevő keze
 Áldást özönnel hinte: jó anyád
 Gyöngéd figyelme s gondos őrszemével
 Vigyáza első kétes lépteidre;
 S buzgó atyádnak gondja ápolá
 Fejlő eszednek ritka kincseit;
 Örömmosolygva tűnt fel a jövőndő
 Előtted, és a pálya, melly a földi
 Elűsionba vinne, tárva állt.
 Szent génuszod óvta lépteid,
 És a tavasz szép istennője himzé
 Örök viránynyal szűkebb útadat.

Tágasbra nyílik most előtted az
 Ösvény, barátom! — Eddig a világ
 Fáradhatatlan működéseit,
 Hiú dagályát, fényes szolgaságát,
 Csendháborító cselszövényeit,
 Makacs szokásit és zsarnok parancsit
 Nem ismeréd még! Csöndes, kis körében
 Szeretteidnek, hol nemesb erények
 Tenyésztenek csak, nagy s nemesre hajló
 Lelked csupán jót s szépet sejtethett,
 S azért magadnak vándorúttadon te
 Célul csupán jót s szépet tűzhetél.

Ott a csatázó érzetek hatalmát,
 Az emberármány titkos töreit,
 A szívvirágot mérgező kigyókat,
 Nem láthatád te, nem tapasztalád!
 Mint rózsaszálon, harmatos burokban,
 Pihen jövődő dísze a virágok
 Sergének: akkép szunnyadott szivedben
 A még nem érett érzetek hada;
 S te, kedves! élted csöndes napjain
 Borút, vihart nem látál elvonulni!

E szép idők, a gyermekévek áldott
 Idői, búcsút intenek, barátom!
 Az ég, a föld, az emberek körülled
 Változva, más kort hoznak napjaidra.
 Fölserdülél: az álmak és remények
 Korát túléled, s tettek férfivá
 Kell lenned. A hon vár reád s cselekvő
 Karodra. A láng, kebled melly hevíti,
 Szép s jó; de meddő, teltre ha ki nem gyúl!
 Te tenni vágyol. Oh legyen megáldva
 Örökre vágyad, s dús süker kövesse!
 S midőn kilépve ősid szent lakából,
 Kedvelteidnek nyájas, hű köréből,
 Pályára indulsz, mellyen éltedet

Hazád s királyod szent javára szenteld :
 Vezérül e szép czélu útdon
 (Mellyen gyakorta, mint nyugvó habok
 Alatt, veszélyes szirtek rejlenek,
 S nem sejdített mély örvények keringnek
 Kedvgyilkolólag) melléd Istenünk
 Nagy őseidnek adja szellemét, hogy
 Az ők magasztos, példás nyomdokán
 Haladva bátran, lankadatlanul,
 Méltó díjában munkás napjaidnak,
 Füzére szálljon izzadt homlokodra
 A géniusznak, ki e hon felett
 Kegyes virasztani! Ezt ohajtsd kivívni,
 Ezért buzogjon véred holtodiglan!
 A pálya, mellyen hozzá vándorolsz,
 Rögös, nehéz; de szép a pályabér,
 Félistenekhez illő, vívd ki azt!

Jer! Isten, és hon, és király legyen
 Mi jelszavunk: e három kis, de szent szó!
 Ne féld csoportját törpe gúnyolóknak,
 Kik hont imádnak csak, s kiknek sem Isten
 Nem kell, sem az, kit fölkentek királyul
 Elhunyt apáink szent törvényei.
 Az nem magyar, ki más jelszót visel

Ajkán. Előtte nem szent a haza;
 Játékot űz ő annak szent nevével,
 S magát tekinti hon gyanánt, kinek,
 Mint Mammonának, áldozzék a gyáva!...
 Oh bús időket élünk most, barátom!
 Midőn királynak híven, s általa
 Szolgálni honnak, majdnem szégyen! ... Ah, ti
 Dicső apák! kik Árpád oldalán
 E szép hazáért, s érte harczolátok;
 Te, nagy Hunyad! ki rendületlenül
 Csüggél királyod szent szaván s hazádon,
 Ki hív maradtál mindkettőhez a
 Vészek legádázó percziben halálig;
 Te, Zrínyi! és ti számos bajnokok,
 Hűk a hazához boldog s gyásznapokban,
 Hűk a királyhoz békében, csatában,
 Tekintsetek ránk, s lássátok, hová,
 Hová jutott e nemzet!... Töletek mi
 Ezt nem tanultuk, nem nyerők örökkép.
 Nem megvetését, szégyenét azoknak,
 Kik a királyt s hont egy szívvel szeretve,
 Élet s halálban hívek mindegyikhez....
 Így változék a kor sebes futással,
 Így változott az ember gondolatja!

Miben dicsőség hervadtlan babérát
 Lelé magasztos lelketek, nagy ősök,
 Bünné lön az ma, bünné!...

Oh, de merre

Ragadja keblem méltó, szent haragja?
 Hagyjuk pihenni a nagy ősokeket,
 Pihenni békén boldog álmaikban....
 Hisz mit tudák ők: mi a hon? király? mi
 Az Isten? ők, a vércsaták vitézi,
 Gyászszázadoknak szűkagyú szülőtti!
 Új nemzedék nőtt sírjok hantjain,
 Melly, föltalálva a bölcsek kövét,
 Eszmében olly dús, lángban olly hatalmas,
 Mint nem valának a honalkotó
 S védő apák; de tettben olly fukar,
 És áldozásban olly szegény, ha kéri
 A hon karát, vagy érczfilléreit!...
 Ezek tanítanak, ezek, honszerelmet
 Ma, — s a tanítvány bölcsebb ősinél!...

Hozzád, barátom, hozzád térek ismét
 Szelíd musámmal. — Most midőn fakadnak
 Nemes szivednek lángérzései,
 S a szerelemnek kebled nyilni kezd:
 Küprosz hatalmas istenasszonya

Kegygyel s szelíden nyujtson kart feléd,
S gyöngédenyelgve hagyja érzened
A szűz szerelmek édes kéjeit,
Mellyek kietlen földi életünket
Menynyé teremtik; engedjen találnod
Rokon szívet, melly lángjaid megértse,
S veled vigalmat, bánatot megosztva,
Haladjon át az élet tengerén.
Te így szerelmed rózsabokrain
Tövisre nem lelsz, s Hymen lánczit egykor
Édes teherkép hordod sírodig.

Szóval, ha élhet édenéletem
Földön halandó: adjon részt neked,
Kedves barátom, abban Istenünk.

V.

BARÁTOMHOZ.

Fiume, 1831.

Szűnj meg kesergni, szűnj meg, oh barátom,
Nődért könyezni! — Azt keserged-e,
Hogy visszatére boldogabb honába,
Honnan közénk, mint vándor, elszakadt,
S hol őt erényi díja várta már?...
Ő élt! — Halála, gyász neked, tudom;
Mert veszteséged nagy, kimondhatatlan!
Te őt szeretted: szíved lánghevével
Csüggél szemén, mint életcsillagon.
S mint nem szeretted volna őt? az angyalt,
Kit édeníteni küldött éltedet
Az ég, hogy élvezzen mennyet itt alant....

Illy veszteségnél a vigasztalás
 Terhére van csak a bús szenvedőnek.
 Nem is kísértem én meg a vigaszt.
 Könnyű dicsérni megnyugvást, türelmet,
 Mi bölcszet illet, s edzett férfiút;
 Ész hallja azt, a szív nem érti meg.

De mondd: a szívnek nyűgös rabja-e
 Az ész, ha kínban fürdik a kebel?
 Nem; az lehetlen! Isten része ő,
 Rab nem lehet. Bár perczre elnyomassék
 A szenvedélyek lázas harcztól:
 Érezni illik égi származását,
 S a szív uralni kénytelen megint őt.

Önzők vagyunk mi, önzők, oh barátom!
 (Kérlek, bocsásd meg, hogyha szóm kemény,
 De már kimondtam; és te férfi vagy,
 Ki tűrni tudja a szót, bár kemény,
 Ha tiszta szívből jön, mikép enyém)
 Önzők vagyunk, és háladatlanok mi!
 Nem illenék-e inkább megnyugodnunk,
 S csöndes kedélylyel tűrnünk, kedvesink ha
 A földi élet kínait lerázva,
 Bú s fájdalomtól menten elnyügosznak,
 Mint csöndes alvók, a halál ölébe,

S lelkök, mikép szűz illatár, mit alkony

Szí a virágról, ismét viassz száll

A szent örömnék végtelen honába?

Mi elfeledjük sírnál a gyönyört,

Szeretteinkkel mellyet élvezénk,

S panaszra nyílnak ajkaink s jajokra,

Az elveszett, a megszűnt kék felett!

S hogy megköszönjük a nyert élvezést,

A földi mennyet, gondunk nincsen arra!

Nőd élt! Halála gyász neked. — De nem gyász,

Sőt égi üdve nyílt előtte meg

A pillanatban, mellyben itt hagyá

A kín s nyomornak terhes börtönét.

Vagy szenvedésit, mellyeket szelíden

S szent nyugalommal túrt oly hosszasan,

Látván, nem ébredt szerető szivedben

A gondolat: „Mért nem veszed magadhoz,

Jó ég, ez angyalt?... vidd, oh vidd oda,

Hol szenvedés nincs, nincsen fájdalom,

S kék és öröm hol végtelen honolnak!”

Igen, te jó vagy! s így szóltál, midőn

Kórágya mellett csüggedten virasztva,

Ajkán, szemén a néma kint uralgni

Láttad, s midőn már nem volt életéhez

Remény, s a fáklya majdmajd elhunyangott!
 És most kesergni tudnál, s végtelen
 Panaszszal ölni tennen éltedet?

Nem, nem, barátom! tenned így nem illő,
 És nem szabad! Nőd élt; de magzatid
 Élnek, s te élsz; sőt érték élni kell
 Neked, ha őket ótalmatlan, árván
 Itt hagyni, bűnnek nem tartod. — Kegyetlen
 Tudnál te lenni véred s vére ellen,
 Ki anyjokat, hű nődet, úgy szeretted!

Nem úgy, barátom! félre a keservvel.
 Nőd angyalokhoz szállt az égbe, s ott
 Fényes Szeráfok közt imádja a
 Mindenhatót, ki téged életével
 Megálda. Oh nézd: tiszta líliomból
 Visel füzért szép homlokán, s dicsérő
 Hymnuszt dalolnak szellemajkai,
 Áldást eseng ő rád és magzatidra.
 Szerelme él: hisz elvivé magával,
 Hol a szerelmi érzés végtelen,
 S körületek leng láthatatlanúl,
 Midőn virágít sirján alkonyonként
 Emlékfohász közt forró köny fürösztí!

El a panaszszal! Hisz nem adja vissza
Jaj és panaszszó kedvelt hölgyedet.
S ha csordulásig megtelik szivedben
A fájdalomnak néma kelyhe: ám
Fogd lantodat, s zengd búdat, kínodat; zengd
Kedves halottad égi bájait,
Erényit, és az élvezett gyönyört,
Szerelmedet zengd rezgő húrjain.
Bús dalnokoknak nyújtott enyhülést
A lant nem egyszer. Összeolvad a
Szív bánatának bús rezgésivel
A lantidegből reszketőn kicsalt hang,
És írt csepegtet a sajgó sebekre
A dalba szőtt kín s ércz harmoniája!

VI.

F* ENDRÉHEZ.

Fiume, 1834.

Irod, barátom, hogy megunt zaját
 A nagy világnak elkerülni vágyol,
 S csöndes magányba térsz, békét, nyugalmat
 Keresni; lelked elsovárg az ismert,
 A megszokott nép üldöző szeméből,
 El, messze, minden élő lény közül!...
 Ám tedd, ha tetszik Tedd, de halld szavát,
 Intő tanácsát halld a hű barátnak:

Ne hidd, ne, Endrém! hogy rideg magányban
 Rád égi béke vár és nyugalom,
 Mit semmi nem fog többé megzavarni.
 Csöndes napokra ott sem fogsz viradni
 Mindig, s nyugalmas nem lesz minden éjed.

Keresd fel árnyát a nyájas ligetnek,
Melly szép tavunknak kékelő vizére
Szendén mosolyg le a hegy bércziről,
Hol pásztoroknak kisdéd nyája bög csak
S ifjú madárcák dallnak életet;
Avagy vonúlj a szirtes Karpatoknak
Zordon csucsára, hol nincs semmi élet,
Vagy csak moh és gyom s törpe fenyv tenyész:
Elválva itt is, ott is a halandók
Irgy szemétől, távol a világ
Gyülölt zajától, boldog ugy lehetsz csak,
Ha gyászos emlék, lelki furdalások,
Félig begyógyult szívsebek, csalódott,
Vagy nem viszonzott s boldogult szerelmek
Utadra társul melléd nem szegődnek!
Ha a világnak zajló tengerén
Olly tárgyakat hagysz vissza, mellyeket
Szivedhez édesb lánczokkal fűzött a
Természet, és ha vaskezével ért
A balszerencse, vagy büntetteid
Rémként követnek a távol ridegbe:
Ez sem nyitand, nem, édent, oh barátom,
Csöndet, nyugalmat, békét ez sem ad!

Ember maradsz, ha messze elsietsz is
 Hozzád hasonlók megszokott köréből;
 S rideg tanyádnak bús keblébe is
 Mind elviended a gyászképeket,
 Mellyek szivedbe mélyen vésve vannak.
 Boldogtalan szerelmed kínai
 Gyötörni fognak szüntelen: szemed
 Előtt lebeg majd annak kedves arcza,
 Kit szűd imáda, a kiért szeretted
 A nap világát, s a ki érzetiddel
 — Tán bűne nélkül — össze nem tudott
 Hangozni; vagy kit a világi fény,
 Rang és hiúság töled zsarnokúl
 Meg mert tagadni; mert talán erébe
 A vak szerencse vért öntött — nemesbnek
 Képzeltet, és mert bíbor és selyem
 S aranszegélyű ezondrák közt sirá
 Első könyűjét ébenbölcsejében,
 S ott kére emlőt, mellyet póri dajka
 Nyujtott szegénynek!... Szűd megtestesült
 Tárgyát hagyod csak vissza a zajok közt,
 Árnyéka kísér szüntelen!... Sebét
 Amor nyilának, oh higyed, barátom,
 Még a magány sem orvosolja meg.

Egy ír van erre, és ez ír — idő!

Igaz, hogy ott nem érik a kemény
 Sorsnak csapási többé éltedet,
 S irígy szemekkel nem vigyorg reád
 Az embereknek gyűlölt serge; sem
 Duló hadak, vagy felzudúlt elem
 Vért nem mutatnak könyfeledt szemednek.
 De ah! szerettid sorsa nincs-e ott is
 Szivedbe rejtve? és nem reszket-e
 Lelked, ha rájok visszagondolál?...
 Nagyúlui fognak káprázó szemed
 Előtt az ádáz sorsnak vészei,
 Mellyek szerettid kedves életére
 Künn a világban tornyosulhatának,
 S gyötrelmeidnek száma, terhe így csak
 Növelkedett a puszta, bús magányban.

Ha lelkedet bűn terhe nyomja, és ha
 Kín s furdalások tépik kebledet,
 Csalatkozol, ha szinte a magányban
 Békét, nyugalmat s csöndet vélsz találni!
 A fúriáknak tárva áll az út
 Mindenhová, s a poklok szörnyeit
 Ki lesz, ki tőled visszaverje ott?...
 Pokol leend a rengeteg rideg

Lakása annak, a világ zajában
 Ki poklot élt, s ki azt kerülni vágyván,
 Édent keresni elvonult magányba.
 Ott sem virítnak rózsabokrok
 Harmatkönyektől csillogó virágok
 Örök tavaszban, tiszta ég alatt;
 A rét viránya tűnő vándor ott is:
 Aszú fűszálak lengnek a vidéken
 Gyakorta, s a fán száraz ág recseg;
 A vizkerülte csermelyág leginkább
 Követ s halomra hordott ágbogot
 Tud csak mutatni gyöngyhabok helyett;
 A lány zephírkék hűs fuvalmain,
 Perzselt Zahrának tikkasztó szele
 Veszen hatalmat; s nem kél dalra szép
 Estek homályán a bús csattogány:
 Helyette a bükk roncsolt ágain
 Baglyok huhognak rémesen, s gyíkok
 Vicsorgnak a mély odvakból reá;
 Önnön metélte szalmaszárait,
 Mellyekre éjjel gyötrött tagjait
 Nyugasztaná, nem látogatja meg
 Az enyhe álom, s vánkospelyhei
 Hegyes tövissé lesznek; ételében

Bürök leend 'a fűszer asztalán,
 S a tiszta érből, mellynél korsajába
 Vizet merítne szomját oltani,
 Bürök szivárgna gyöngyhabok helyett;
 Az áldozó nap bájos bíborával
 Csak vérmezőt fest, s szinte vérpalástba
 Öltözve száll fel minden hajnala.

Vigy hát magaddal, vigy, kedvelt barátom,
 (Ha már körünkből távozol) vigy a
 Rideg magányba csöndes és megedzett
 Lelket, hol élni nem fognak s. csatázni
 Az érzeteknek bős hullámai,
 S bűn súlya, mellyet nem nyomaszt, nem izgat.
 Ugy végy bucsút, úgy válj meg a világtól,
 Hogy lényt ne hagyj ott, melly kedves szivednek:
 És bízz időre minden terhesebb
 Gondot: leginkább fog gyógyítani ez!...
 Vannak — hihetd ezt, nagy bölcsek szava! —
 Vannak bajok még a magányban is,
 Mellyek zavarják képzelt édenét,
 És írt sebünkre nyerni tiltanak.
 Világi zaj közt néha boldogabbak
 Vagyunk, midőn elűzve kebleink
 Komor borúit a meghitt barátok,

Egünk öröme, kéjre földerítik;
S a víg köröknek nyájas kedvei
Szivünk emésztő férgeit kegyes
Karokkal üzik Styxnek partira!

Saját szivünkben nyílik édenünk,
Saját szivünkben poklunk is. — Higyed,
Magunk teremtünk poklot, s minmagunk
Nyitunk magunknak szinte mennyet is.
— Ki a varázskulcs birtokába juthat,
Az boldog, Endrém! mennyet nyit magának.

VII.

F* ENDRÉHEZ.

Fiume, 1835.

Ne szidj, barátom, hogy soká nem írok;
Közel valál te, s vagy távolban is
Mindig szívemhez; nem feledtelek,
Bár hallgaték. — De tárgynak sem valék
Teljes szükében: hisz leírhatám
Szük tengerünket hegyhullámival,
Mellyek dühödve törtek part felé,
Üzelve kóbor s küzdő vad szelektől,
A permeteggé korbácsolt haboknak
Szörnyű haragját, a bús föllegek
Sebes futását, a villámokat,
Az árboczokra hulló mennykövek

Rémcساتانásit, és a jajveszéklő
 Matróz szidalmát, melyet a feszített
 Kötélsorok közt élesen sivító
 Szél szagztatottan horda szét irány
 Nélkül, víz, ég és föld közt nyargalózva!...
 Szóval, barátom, írhaték vala
 Irtózatosszép képet a viharról.
 Melly e napokban dulta tengerünket;
 De gondolám: mit ér csak vázlatot
 Közölni arról, mit kellőn lefestni
 Költői gazdag ér tudhatna csak?
 És hallgaték: mert könnyű jambuszom
 Hiába vágynék élet és halálra
 Vivó elemnek harczait leírni.

Inkább szeretném, hogyha nem remegnél
 A hosszas úttól, s néhány napra völgyes,
 Sáros Göcsejnek illatos mezőit
 Elhagyva, szirtes partu tengerünket
 Meglátogatnád, s könnyű csónakomba
 Beülve, a már csöndes hab felett,
 Bátran haladnánk által a babérdús
 Abbáziába; vagy, ha tetszenék,
 Tar Vegliába, hol halomra dőlve
 Hős Frangepánok vára látható.

És szólanánk ott a hon hajdanáról:
 Elhunyt apáink véres harcziról,
 A vad tatártól üzött bús királyról,
 Avagy Lajosnak Nápolyt zaklató
 Erős hadáról és győzelmiről.

S arról: mit adhat a jelen s jövő
 A hű Magyarnek? — Éj s ború után
 Lesz-e derűje, fényes nappala,
 Melly őt erőre edzze, s a világ
 Ismerni őt, mint hős csatáiról
 Ismerte egykor, ismét fogja-e
 Csöndes szabadság szép gyümölcsiről?
 S ha majd keresztül bolygjuk a Dunát,
 A sziklarejtő keskeny Ádriát,
 A messze Pontust, s merre Hercules
 Két oszlopán túl bátor volt Colombo
 Hajózni: és a kedvező szelektől
 Üzött hajóknak büszke árboczán
 Lobogni láttuk a hármass magyarszín;
 Akkor reméljünk, Endrém, feltünendett
 Kedves hazánknak fényes, szép jövője!

Élj boldogúl, s írd: vajjon eljöhetsz-e?
 Karom kitárva várlak; — ah, siess!

VIII.

EMMÁHOZ.

Posten, 1840.

Nyugszik körültem minden, Emma! én,
S csak én virasztok a sircsendű éjben...
A boldogító álom nem fogad fel
Karjára engem; keblemben vihar dúl,
Vihar! s hatalmas érzetek csatáznak.
Te nem hiszed tán, mert könnyen tűrőnek
Tartasz, s miként a szellő, változónak?
Csalódol, oh hölgy! én az nem vagyok.
Mióta láttam halványan szeléd
Arczod vonásit, és sötét szemedben
A bús tüzet, mely szüdből fellövel:
Én más, egészen más levék! Magam

Csodálkozám a rögtön változáson :
 De képedet már nem feledhetém !
 Kivűled akkor mást nem láttam én.
 Eltűnt előlem a világ ; te lől
 Nekem világom ! Ellenállhatatlan
 Erő hatalma vonzá lelkemet
 Hozzád, oh Emma ! titkos, szent varázsszal...
 És kezde küzdni lángoló szívemmel
 A jégszerű ész, mint vezúvi láva
 Megküzd a hóval, melly beszönyegezte
 Könnyű lepelként oldalát a hegynek.
 Küzdtem sokáig ! A küzdés erős volt,
 S konok ; de, oh hölgy ! megvalljam, ki győzött ?
 Győzött a szív ! hisz ész nem győzhetett itt...
 És hogy szívem lett nyertes, az teendi
 Boldogtalanná a bús bajnokot !
 Nem várhaték én, nem ! tőled szerelmet.
 Te nem szerethetsz engem, nem soha !...
 Ha az vagy, Emma, a minek hívélek,
 Némber, minőt én benned képzelék :
 Nemes, szelíd, jó és szeplőtelen
 Erényü : akkor nem szabad szeretned
 Engem, s nem senkit széles a világon ;
 Nem ! mert szerelmed, léted kötve már.

Lásd, Emma! oh lásd bár, szeretlek-e?
 Ennen fejemre mond ítéletet,
 Ennen szívemre kárhozást az ész:
 S az ész daczára szűm, lelkem tiéd!
 Okot kívántam adni, hogy gyűlölj;
 Okot kerestem, hogy gyűlöljelek.
 Okot csak arra, hogy feledjelek,
 S reményevesztett lángomat kioltsam:
 Hiába! ... Nőtt az érzés, s óriássá
 Lőn bennem; ah, mért megvetém, midőn
 Keletkezett, s te napról napra kedvesb
 Lől én szívemnek, bár láttam, hogy engem
 Te nem szeretsz! ... Ah, mennyit szenvedék
 Én a nap óta, mellyben láttalak,
 Mennyit remény, vágy, félelem s keser közt,
 Bár tettem, arczom nem mutatta is!

A nagy csatában, mellyet küzdenem
 Kellett miattad, enyhítő csak egy volt:
 Hitem, hogy érzés nem lakik szivedben!
 Igen, hivém ezt, néhány pillanatra,
 Én balga! s íme, egy könnyű sugárzott
 Szemedben: egy gyöngy, melly szív tengoréről
 Jöhet csak; onnan, hol kéj s fájdalom,
 Az érzeteknek legfőbb daliái,

Szoktak csatázni, s megszűnt kétkedésem,
 Hiszem, hogy érzesz; engedd hinnem azt,
 Mert boldogít, mert édes, volna bár
 Vak hit s csalódás!...

Még egy fáj nekem:

Hogy pillanatra bűt hozék szivedre.
 Bocsáss, bocsáss meg, Emma! légy kegyes.
 Végső csatám volt, mellyet ellenedben
 Küzdöttem. Ah, hidd! kinnal tettem azt,
 S kimondhatatlan fájdalmaik között,
 De kelle tennem! — A világ előtt
 Tilos szeretnem, azt tudod; s kiváltkép
 Tilos szeretnem téged!... Én adómat
 Hozám mosolygó arczczal a világnak:
 Mig szűm feszítő kínban vérezék el.
 Bocsásd meg, Emma! nemde megbocsátod?
 Ne tudja többé senki, hogy szeretlek,
 Ne senki, mint te, s egy kedves barát,
 Ki bús szememből titkomat kileste,
 S elvinni hozzád versemet kegyes lesz.
 Én távozom! S ki tudja, látlak-e
 Többé, kecses hölgy? Oh de távozom bár,
 És messze tőled el fogok szakadni:
 Sebhedt szivemből angyalképedet

Idő, s a távol nem törlendi ki.

S mit adsz nekem te emlékül, oh Emma,
A kinnal áradt szíven túl? s tetőled
Én mit kívánnék enyhítő gyanánt?
Igen csekély az: hidd a távozonak,
Szeretni téged vég nélkül fog ő!
Higy, s teljesítsd ez esdeklésemet;
S habár szeretned engem nem szabad, vagy
Szeretni nem tudsz: majd ha a magányös
Órák unalmát ártatlan szülötted
Játéki üzvén, édesandalogva
Merengsz a multnak emlékperczein,
S vágy kél szivedben, hő öledre zárni
A játszi angyalt, emlékezz reám is,
S mondd kis fiadnak: „Kedves gyermekem,
Ő tiszta szívvel, égi érzelemmel
Imáda engem, — bár én nem szerettem!”

IX.

OLGÁHOZ.

Pest, 1840.

Czímet nem írok verseim fölé:
A címeket nem kedveled, tudom;
Bár én azoknak (hozzád írva) nem
Volnék szükében; mert hogy kedves, édes
Vagy, Olga, szűmnek, jól tudod. — Csak egy
Czímet nem adhat lelkem, ezt: szerelmes.
S ahhoz, kit ekkép fognék megnevezni,
Oh ahhoz írnom, Olga, nem szabad!

De mért szövődik eszméim közé
Ismét e gyászos érzés, melyet én
Kiírtni szívem mélyiből ügyekszem?
Hiába!... Ah, ne mondd, kedves leányka,

Ne, hogy szeretni mélyen, hosszasan,
Szeretni forrón, véghetetlenül,
Az örülésig... csak egyszer lehet!
Hiú beszéd ez ollyak ajkain,
Kik a szerelmet könyvből ismerik csak.
Bár volna úgy! most napjaim nyugodtak
Volnának, és szűm menten fájdalomtól!
— Soká, tovább, mint kelle, néztem én
A szép szemekbe, hol mennyet hívék
Megnyilni. És menny nyílt azokban, oh de
Menny, melybe jutnom nem szabad, lehetlen!
Soká, s tovább, mint kelle, néztem én
A szende arcnak angyalbájjait;
Lelkembe mélyen edzöttek be már,
S nem is hiszem, hogy távolság s idő
Többé ki tudják abból törteni.
Fölötte kedves e kép énnekem,
Éltem nyugalmán vásároltam azt,
S megőrizem, mint szempilláimat,
Meg! sőt ezeknél inkább; mint egyetlen,
Halálos ágyán fekvő magzatának
Őrizni szokta álmát az anya:
Elüzni retteg azt lassú dalával,
Nehogy zavarja nyugvó angyalát;

De fölsikolt majd kínos rémülettel,
Ha álma hosszú, hogy sírcsendüvé ne
Váljék!... Igy őrzöm én meg képemet,
Ő szép vonásit, keblem mélyiben.

Ah, illy kemény sors ére engemet!...
De szívbajomnak nem fűzöm továbbra
Sorát panaszkép, mert még untatóvá
Válnék előtted, Olga, e levél!
Csak egyre kérlek, kedves, jó leány,
Csak egyre, őt ki láthatod naponta,
Őt, szívem üdvét, mennyét, mindenét...
Ha már feledsz is — oh, ne hagyj feledni!

X.

OLGÁHOZ.

Pest, 1840.

Sokszor vevém már tollamat kezembe,
 Hogy írjak, oh szűz! és mindannyiszor
 Letettem ismét; mert szünetlenül
 Szerelmet írni, s mindig csak szerelmet,
 Melly búval él, és bánat közt üdül,
 Már nem kívántam. — Oh de tudva, hogy
 Te, kit könnyűvel láttam szép szemedben,
 És fájdalommal vívni szűz erővel,
 Midőn barátnéd bánatát vigasztó
 Szóval deríteni nem meréd, tilos volt —
 Részt fogsz te venni kínaimban is:
 Felbátorodtam. — Részvevő kebelhez
 Mert olly örömmel simul a beteg szív,

És olly örömmel tárja fel magát:
Mint rózsabimbó hajnal gyöngykönyének,
Melly életet hint önnön bánatában.

Mióta tőlünk távozatok, Olga,
Nem élek én. Mert életnek nevezni,
Szép szűz, enyémet, hidd el, nem lehet.
Ha a virágok, s fái a ligetnek
Élnek, ha él a csermely fodrozott
Habjának gyöngye, melly csevegve foly le
A bús füzeknek árnyokában: akkor,
Oh, akkor én is élek, Olga! mert
Hisz tengek én is: a reg szép koránya
Mosolyg reám is bájos rózsaaarczczal;
A déli napnak lángoló sugárit,
Az esti szellők sutlogásait,
A hold ezüstjét, és a csillagoknak
Fényes családját látom, érzem én is;
Bátor nem úgy, mint a liget virági,
Vagy a Bakonynak éltes tölgyei;
Mert nem hoz enyhet rám az esti szellő,
S nem a koránynak gyöngyelő szeme,
Midőn tűzével eltikkasztá a nap.
Hidd, boldogabbak a tenyészsze élő
Füvek s virágok, mint én; boldogabbak,

Olgám, azért is, mert éltök rövid!
 S ha langy eső, vagy hajnal harmatával
 Nem óvja őket a nap lángsugári
 Ellen, kiasznak — minden fájdalom
 S kín nélkül! Oh de én, habár üdíteni
 Könyemnek árja nem bir is; szívem
 Lángzó hevében veszni olly hamar,
 Mint gyöngye fűszál, Olga, nem tudok!
 S nem is kívánok; mert bár tengve élek,
 Kín s fájdalom közt: kedves mégis a
 Napfény szememnek, mert láthatni őt,
 Láthatni bájos orcáját, reményt ad.

Így küzdök én, így vívok enmagammal:
 Majd életet, majd ismét a halált
 Ohajtva, s félve éltet is, halált is;
 Átkozva többször ádáz sorsomat,
 Melly megmutatta őt, az égi lényt!
 Átkozva ismét gyáva szívemet,
 Hogy győzni nem tud kába érzetén!
 S pedig mi bűn az, hogy nem tud legyőzni
 Egy óriást, melly rajta már erőt vett?...
 A csermely árját a forrás alatt,
 Bár serkedését el nem fojthatod,
 Még könnyű munka lesz fékezni; ámde

Ha arra vársz, míg öblösült folyammá
 Dagad: hiába raktál gátokat;
 Ha sziklapartot állítsz ellenébe,
 Lemossa medrét, és úgy dönti meg,
 S a rom fölött vad árja szerte csap.
 Így van, leányka, szinte a szerelmi
 Érzéssel is; hidd, én tapasztalom!
 De adj tanácsot, mit tegyek? — Feledjem
 Őt? ... őt, ki engem nem szeret, s szeretni
 Nem tud? De én, mint tudhatom feledni,
 Mint nem szeretni őt, mert nem szeret?...
 Szakaszd ki szünet mellemből, leány,
 S akkor tanácsod hűn fogom követni;
 Szakaszd ki képét, melly szivembe nőtt,
 Olts el szivemben minden érzeményt —
 S akkor szeretni őt én nem fogom.

Áldás szeretni, áldás! hol viszon-
 Szerettetünk. — Az égiek nekem
 Más sorsot adtak. Átokká lön, Olga,
 Az én szerelmem, mert szűm nem talált
 Viszhangra annál, a ki lángra gyújtá!

Légy boldogabb, mint én vagyok, leányka!
 S időt találva, írj felőle is,
 Sőt csak felőle! — Ird meg: mint van ő?

XI.

GARAYHOZ.

Kehida, 1845, júl. 16-kán.

Üdvöt, magyar lant buzgó hőse! Im,
A szép Zalából küldöm verseim,
Hol a folyónak sásos partinál
Deák Ferenczünk csínos lakja áll.
Hajdanta szűk vár, sánczokkal kerítve,
Ma kényelemre egyszerűn diszítve;
Nincsen pazar fény benn, nincs külsején,
S annál szivesbnek, szebbnek leltem én:
Mert hű kedélye lelkes, jó urának
Olly jól esett e tájak vándorának,
Hogy én feledve pompát, kincseket,
Miket hiúknak vak sors karja vet,

Hogy csillogással fedje a nyomort,
 Melly ész s erényen ül ma büszke tort :
 Boldog valék, hogy őt honn láthatám,
 S ihlett igéit ajkin hallhatám.

De lásd, mikép lőn, hogy veled legyek,
 S neked jelentést innen én tegyek?

Zalába vágytam; mert ott él anyám,
 A jó öregke, tiszta, szűk tanyán,
 De a magáén! És ez, szép dolog!
 Hol a világ olly gonoszúl forog,
 Mint itt minálunk a magyar hazában:
 Ott már szerencse lenni ön lakában
 Özvegy szegénynek, és kivált magyarnak!
 Mert a jövények, kik hitelben adnak,
 Vesznek mirajtunk olly nagy uzsorát,
 Hogy vándorokként ősink sátorát
 Ütjük talán föl messze tartományban,
 S görög, zsidó lesz még úr ős tanyánkban!

Meglátogatni jöttem agg szülőmet,
 Bebolygni egyszer még kisdéd mezőmet,
 A hűves árnyu berket, halmakat,
 Hol szűmben első érzésem fakadt....
 És ah, mi édes volt a csók anyámtól,
 Ki távol estem olly soká hazámtól!

Mi kedves a rét s berkek illatárja,
 Melly a homályos völgyeket bejárja
 Az esti szellő lenge szárnyain!
 Epedve csüggttem bájos álmain
 A gyermekévek bátor képzetének,
 Mellyek szivemben újra fölkelének!...
 Könyezni tudtam volna örömemben...
 S talán fakadt is egypár könny szememben.

Bucsút vevén a kedves, jó öregtől,
 S a gyermekévi emlékdús helyektől,
 Értem Deákhhoz, kit rég tiszttelek;
 Mert benne Isten vérünk áldta meg:
 Hogy lenne köztünk férfiú, csak egy,
 Örök igazság útain ki megy;
 Ki nem keres fényt s érdempolczokat,
 A hounak él, s szent lángot gyújtogat
 Ifjú szivekben a szép jó iránt,
 Fáradhatatlan áldozó gyanánt;
 Ki tiszta keble kincsforrásival,
 Elméje égi fénysugárival,
 Világot áraszt szerte e hazára,
 Melly benne kéjjel ismer hű fiára.

Itten levén a nyájas Kehidán,
 Beszélgeténk a hűves délután,

(Mert nyárközép van bár, de jól esék
A lánggal égő bükk körüli lég)
Beszélgeténk hát rólad és dalodról,
Mellyben Zsibóru! másád ékesen szól.
Szépnek találtuk költeményedet,
S melly azt sugalta, szépnek lelkedet.
Szólánk továbbad házi dolgaidról,
S kikben gyönyört lelsz, nődről, magzatidról.
Mondám: mi szűken hull ezüst, arany,
(Oh, mert a versnek ö!ly gyér díja van!)
Mellynél virasztasz költve — asztalodra,
S mint nem figyelnek leglelkesb dalodra!
De írsz te mégis, s gazdag díj szivednek
Hogy jós ajakkal szólhatsz nemzetednek:
Eleldalolva harczos őseit,
Megróva bátran rögzött bűneit,
Nemesre, nagyra lánggal híva fel
Nagyot, kicsinyt a lant zengésivel!
Mondám, mikép rég gyötri testedet
A kór, de ez nem csüggeszt tégedet:
Sőt, hogy feledhesd annak kínait,
Dalokra rázod lantod húrjait;
S új Orpheusként kedvet adsz a búnak,
A kórnak édet, s kéjt a szívborúnak!

Sajnálva hallá gazdám kórodat,
 Melly nyügzi folyvást egyik lábodat;
 És felsohajtánk (Hahnemann baráti,
 Deák is, én is): „Oh hát szóljatok, ti,
 Agg Aeskuláp s az allopathiának
 Láncsás vitézi! a musák fiának
 Enyhet miért nem tudtok hozni már?
 Elmult tavasz, tél, rég megjött a nyár,
 S ő szenved egyre! Télen, nyáron át
 Kincses fukarként őrzi a szobát.
 Hisz raktatok rá mustárt és nadályt,
 Szörnyű! miket már a szegény kiállt,
 És nem javulhat!.. Patvar hordja el
 Ez aeskulápi rendszert — hőszivel!“
 S tudod, barátom, mit határozánk?
 Halld: olly mosolygó a mi szép Zalánk;
 Fölötte tiszta ég; van tengere
 S partján buzog dús gyógyforrás ere.
 Futtasd manóba mustárzóidat!
 Tapasz, nadály rád jól már úgy se hat.
 Siess közénk! A nyájas kis Füred
 Kitárt karokkal várja jöttödet.
 A zsibbadásért, mit hosszan türel,
 Életvidáman pezsgő vért ígér.

Erőt adand a hűves Balaton,
S te újra állhatsz kóros lábodon,
S midőn a forrás gyógyvizét iszod,
Mankódat bizvást elhajíthatod.
Jer! ott leszünk mi; lesz szép hölgyereg,
Dusan virító rét, árnyas berek.
Körülenyelgünk hű barátilag,
Templom leend, hol szállni fogsz, a lak.
Üldözni nem fog itt a kór hadával,
A lég üdítend balzsamillatával;
S ha kél a hajnal rózsaszekerén,
Vagy éj terül szét csillagszőnyegén,
Dalolj! dalodra szebb leend az ég,
Örömmosolyban él föl a vidék:
Mert istenibben lantod zengni fog,
Ha ép szived, szint ép testben dobog.

XII.

F* ENDRÉHEZ.

Buda, 1840.

Intesz, barátom, hogy másám ne hagyjam
Szunyadni, s szegre lantomat ne öltsem;
Hogy énekeljek dalt szerelmeimről,
Az ifju kornak bájos álmiról;
Dalt, hős apáink fényes tettiről,
S a szent hazáról, lelkest lángolót,
Melly hévre gyújtsa ifju nemzedékünk
Keblet, s emelje tette a sohajt!

Nem én hagytam el másámat, barátom,
Nem; ő hagyott el engem! s én csupán
A néma lantot dobtam el magamtól,
Meghagyva rajt a hervadó füzérkét,
Mellyet szerelmes hölgyem tüze rája.

Nem szólaland meg többé kobzom, és
Ajkam dalokra többé nem fakad.
Kit szűm imádott, és kiért szerettem
A lant zenéjét, a szív lángdalát,
Ő sírba szállt, a kedves, szép leányka!
Nem hallja a dalt, melly fájdalommat
Epedve zengné, nem többé!... Fölötte
Gyász küpreszeknek reszkető galyán
Halotti dalt zeng a bús fülmile!...
S a nemzedéknek, melly, mivel feje
Szédelg, szívében lángot képzél a
Hon köz javáért fellobogni, dalt
A lelkesítő lant hiába zengne!

TARTALOM.

Lap.

Ajánlat	7
-------------------	---

DALOK.

ODÁK. — ALAGYÁK. — ROMÁNCZOK.

S A T.

Új év napján. 1845.	11
Pályakép	14
A Hajnalcsillaghoz	19
Tanács	21
Esengés	23
Hygieához	25
Hazámhoz	27
Föltétel	30
Kray-Wenkheim Mária bárónőhez	32
Mohács	34
Emmához	37
A Nefelejts. Románcz.	39
Alvó fiam felett	43
Visegrádon	45
Philosophia	47
Jóslat	49
Az ébredő magyar	52
Temetőben	53
Egykor és most	57
Egy év	58
Visegrádi Dalok. I. II.	60—61
Számüzött szerelem	64
Saroltához	66
Alhambra	68

	Lap.
Barátnémhoz	71
Csere	73
Szüret dal	75
Irmához	78
A rózsza. Románcz.	80
Straniera sirján	83
Egy rózsza életéből	87
Kórágyon	92
Mátyás király igazsága. Balláda.	94
Musámhoz	103

MATRÓZDALOK.

A magyar partvidéken	107
Matrózleányka	111
Választás	114
Tünődés	117
Vándorhajós	119
Matrózleány füzére	122
Várakozás	124
Bucsúdal	126

SONETTEK.

Szigliget alatt	131
Az anya	132
B* Júliához	133
Szent-Mihál	134
Pusztá szív	135
Az irlandi pór	136
B* Júlia eljegyzésekor	137
Veszteség	138
Távoztakor	139
Visegrád	140
Első szerelem	141
Hozzá	142
A sors üldözöttje	143
Byron	144

	Lap.
Csalódás	145
Lemondás	146
Halálfrigy	147
Hunyady	148
Nádasdy-Forray Júlia grófnőhez	149
Bajnok sírja	150
Vigasztalás	151
Második szerelem	152
A könyv	153
Édes kín	154
Ninához	155
Straniera	156
En, és szívem	157
Hamvazó szerdán	158
A két Deák	159
Némabarát	160
Rosty Ágneshez	161
Agg vitéz	162
Féltés	163
Ajánlat (az aradi vészlapokhoz)	164
Hahnemann, 1—2.	165—166
Az Őrangyalhoz, 1. 2. 3.	167—169
Szilveszter éjén	170

ÉLETKÉPEK.

EPIGRAMMOK. — EMLÉKSOROK.

Az adó Zalában. 1843.	173—186
A magyar kritikus	187
Magyar adózók	201
Egy könyvtartóra	202
Emlékkönyvbe, I.	203
— — II. Deák Köralbumába	204
— — III. Egy kaczagó leánynak	205
— — IV.	206
— — V.	207
— — VI.	208

Emlékkönyvbe, VII.	Lap.
— — VIII. Kazinczy Gábornak	211
— — IX.	212
— — X.	214
	215

EPIGRAMMOK.

Egy leánykához	216
Írószekrényke átadásakor	217
Egy honfira	218
Ilmára	219
Bodzapatriotismus	220
Pénz és ember	220
Tanácsadó	221
Ilmához	222
Szó és gondolat	223
Hajdan és most	223
Egy eredeti magyar íróra	224
Versfaragó	225
Özönviz	225
Lelkes író	226
Tanulás	226

LEVELEK.

Barátomhoz	229
Döbrentei Gáborhoz	233
F* Endréhez	239
Barátomhoz	243
Barátomhoz	250
F* Endréhez	255
F* Endréhez	262
Emmához	265
Olgához	270
Olgához	273
Garayhoz	277
F* Endréhez	283

